

SZERKESZTŐSÉG, KIADÓ-
HIVATAL ÉS NYOMDACluj, Kolozsvár, St. Baron
L. Pop (Brassai-utca) 10.Telefon: Szerkesztőség
és kiadóhivatal — 977
Zs. N. Sz. — 558A kéziratok kizárólag a
szerkesztőségnek cím-
zendők. Kéziratokat nem
adunk vissza

UJKELETT

ADÓ-...
...
...

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

Romániában
Egész évre — — 620
Félévre — — 320
Negyedévre — — 170
Egy hónapra — — 60
Egy szám ára, pályaud-
varon és vidéken is, 3 lei
Bukarestben — 3-50

Csehszlovákiában
Egy hónapra — 20 ck
Egy szám — 1-20 ck

Cluj-Kolozsvár — VI. évfolyam, 83. szám

Igazgató: SZÉKELY BÉLA

5683. Sziván 20. — 1923. június 4. Hétfő

Három levél, három tájra...

Írta Székely Béla

— Első levél —

Jó Uram!

Ismerős, vagy ismeretlen, kinek szí-
vén kopogtat a „szabad?” — kérem, ne fogadja bi-
zalmatlanul ezt az írást. Nem kérek benne sem-
mit s még meggyőzni sem akarom; de csendes
estvéli órára, szelíd beszélgetésre küldöm. Szavak
helyett: betűt, melynek rendje némán sorakozik,
hogy beszámoljon — ha úgy tetszik: álmokról
csupán, vagy magunk értékének felbecsülésére:
akarásokról; sőt ha együtt váltánók valóra: tet-
tekről is. Régóta váratott magára ez a kibeszélés,
régóta érett beszédre, írásra a szó és lassan for-
dult a szív e jelre: szabad! hallgatom!

Mert várni kellett erre is, hogy jó szándék-
kal meghallgassák azokat a válaszokat, melyek
kérdései évek óta keserűen gyűltek össze és vagy
előjötték a torkokban, vagy gyűlöletté keményed-
tek. De dacosodtak a kérdezetlen válaszok is annyi
even át, s egyre messzebből és messzebből szölet-
tünk egymáshoz. Tágult a szakadék közöttünk,
szélesedett, melyedt s egyre keményebben üzenet-
tünk átal. De egyszerre megéreztek: porladozik a
szakadék széle, fut ki alólunk a föld. És megérez-
tük: megéztünk gyűlölet izmosítja a karokat, hogy
a szakadékban vessen, hogy elpusztítson, semmivé
tegyen. És egyszerre, hol úgy látszott, hidat verni
már nem lehet, még aranylót valót sem, szivtől
szívbe ivelt a gondolat: együvé tartozunk, közös a
sorunk és a sorsunk, közös a munkánk is.

Igy született meg az egységes szervezet
gondolata, mely egyre erősebb s észre se vesszük:
ír iv mellé állott, pillér mellé erősödött s
készen a hid, mely egymáshoz vezet bennünket,
mely roppant meredek felett omló partokat köt
össze: három irakcióba szakadt zsidóságnak.
Hágyunk e hidra, nézzünk a meredek
mélyébe, melynek alján a gyűlölet fekete vizei
zúgnak, így kérdezzünk egymástól s így adjuk
meg a választ.

Tudjuk: a legkeserűbb kérdés: miért kellett
bütlenné válni a nagy országomlás idején ahhoz
a néphez, amelybe a zsidóság asszimilálódott. A
dacos válasz némán rámutatott: nézd mi történik
a zsidókkal ottan... De a mi válaszuk nem
lehet ez. Az erdélyi és bánági zsidóság nagyrésze
a történelmi elhelyezkedés folytán magyar kulturá-
ban nőtt fel s ez természetes kapcsolatot is jelent.
De nem jelentheti ez a kulturánk nyelvében
levő közösség azt, hogy megakadályozhatja olyan
tradicionális zsidó népi értékeink, héber kulturánk
kifejtését, közkincese tevéset, melyről — valljuk
csak meg, a felszabadulás mohóságában, mialatt
néhány évtized alatt akartuk magunkba szívni
évszázadoknak gettón kívül kifejlődött kulturáját —
megfeledeztünk.

Legyen bátorságunk megvallani, hogy igen
sok zsidóban a forradalmi átalakulás, mely a tizen-
kilencedik század individuális szabadságjogai hely-
lyett, a kollektív nemzeti jogok érvényesítésével
teremtett új államokat, öntudatra ébresztette azt a
kétezeréves tartozását a zsidósággal szemben, melyet
kissé le is tagadott, kissé el is felejtett, de
még imádkozással se enyhített, hiszen a vallási
törvényektől is elszakadt. Az új idők liberálizmusa
által felszabadított zsidóság ép a forradalom hala-
dásában érezte meg, hogy ez a felszabadulás itt
és mindenütt csak egyéni, már pedig az igazi fel-
szabadulás nem elégedhet meg az individuális jólét
biztonságával, de tömegek számára akarja azt s nem

vitatja a jogot, mi fogja egybe a tömeget: osz-
tályhelyzet, vallási egybetartozás, vagy a régi
közösségek, tradíciók ereje. Az igazi liberálizmus
nem limitál a felszabadítás mértékében, mert ha
félíg ad — semmitsem adott. S így nem adott ál-
talanos értéket akkor sem, amikor az *individuális
felszabadítás feltételül a népi jogokról, elköte-
lezettségekről való lemondást kötötte ki.*

A mi rácszemelésünk az volt: kollektív fel-
szabadítást, hogy annál teljesebb legyen az egyéni
felszabadulás is. Kollektív felszabadítást a világ
minden részében szétszórtan élő zsidóság számára,
ami azonban nem jelenti egyéni szabadságok meg-
kötését, mint ahogy minden zsidó lehet — és az
is — teljes értékű résztvevője az angol kulturá-
nak és közéletnek, ha Angliában lakik, a franciá-
nak, a románoknak, házatája szerint. Nem volt el-
lentmondás népi akarásunk telismerése és egyéni
jogaink — ehhez tartozik szerzett kulturánk
nyelvének szeretete — megtartása között, mint
ahogyan a magyar anyanyelvű erdélyi, a német
anyanyelvű beszarabiai, a román nyelvű regábeli
zsidót anyanyelve elválaszthatja egymástól, de köz-
s az állampolgári kötelességteljesítésében, s közös
célküzdésre parancsolja főleg zsidó népi közössége.

Voltak és vannak, akik számára a zsidó népi
alapra helyezkedés könnyű és főképp opportunus
átmeneti állomás a magyar és a román asszimilá-
ciói között. De ez nem a népi gondolat hibája, de
azé az asszimilációs mentalitásé, mely amilyen so-
ván „zsidóvallású magyar” volt, ép oly gyorsan és
ép annyira „sovén zsidóvallású román” tud válni
pár év alatt, de gyermekeiben már feltétlenül.

Nem adtuk fel tehát magyar kulturális kap-
csolatunkat, amikor népi alapra helyezkedtünk, s
nem adjuk fel népi alapunkat akkor, amikor úgy
akarjuk megtanulni országunk nyelvét, hogy a
legrövidebb időn belül, annak teljes birtokában,
megállhassuk helyünket nemcsak a mindennapi
életben, de a román kulturában is.

Ez a kulturális együvértartozás azonban
szentimentálissá válik, amikor a politikai harcban
kollektív, népi jogok kivívásáról van szó. Az, hogy
az erdélyi és bánági zsidóság anyanyelve magyar,
nem jelentheti azt, hogy a magyar kisebbség
politikai pártjain belül harcolhatja meg saját népi
és így kisebbségi jogainak kivívását. Nem jelent-
heti pedig sem a zsidóság, de a magyarság szem-
pontjából sem. Jól láttuk, vannak olyan speciálisan
zsidó kérdések, melyeket a zsidóság a maga
erejében és erre való utaltságában tud megharcolni,
mint ahogyan olyan magyar kisebbségi problémák
is vannak, melyek csak magát a magyarságot
érintik. A gyakorlat megmutatta, hogy az erdélyi
magyar politikusoknak „nem volt ingerenciája”
a magyar egyetemi hallgatókra, amikor az anti-
szemita mozgalomhoz nyilatkoztattal csatlakoztak,
— hogy minék a hatása alatt, ne kutassuk —
mert politikum is lehet ilyen kérdéseknek, bár ez
a magyar nyelvű zsidóságnak is életkérdése, a magyar
kisebbségi politikai életből való kikapcsolása. Ez a
politikum diktálja az államhatalomnak azt a fel-
fogását, hogy a magyarságtól el akarja választani
a magyar anyanyelvű zsidókat, ami kedvező lehet
ugyan a zsidó nemzeti mozgalomra, de független
attól. Amikor egy olyan zsidó kisebbségi alakulás
jön létre, amely közös uton halad a kisebbségi
jogokért való küzdelemben úgy a magyar, mint a
szász kisebbségekkel, ez csak hasznos lehet a

magyarságra, melynek keretein belül az állam-
hatalommal szembeni harcban a zsidók teher-
tételként szerepelnek, bár lényegében ki sem
kétkelkedik abban, hogy csupán a „diszsidók”
szerepét viszik ott, ahol a magyarság faji, nemzeti
harcáról van szó.

És itt hadd hanyagoljuk el azt, a zsidó kö-
telességekben való közösségünk kifejtését, hogy ott-
hont kell teremtenünk az arra rászoruló keleti zsi-
dóságnak és azt az általános kultúremberi köte-
lességünk megindokolását, hogy egy újjáéledt
ősi nyelv erejét az általános haladás jegyében és
a tradíciók ősi erejében hozzá akarjuk kötni a
kultúra sok szépvirágu csokrához.

Az az asszimiláció, amely az egyéni felsza-
badulás teljességét látta a tizenkilencedik század
liberálizmusában, *önmagát* tagadná meg, ha most
a népi felszabadulás jogosságát tagadná, hisz ezzel
éppen azt a jogegyenlőséget vitatja el, melynek
csak *egyénre* eső részével mert szerénykedni eddig.
Hogy milyen definíció szerint kíván részt kérni e
kollektív jogokból, felekezete, faja vagy népe szá-
mára, nem fontos. De fontos az, hogy melyek azok
az ideálok, melyek e felszabadító harcban vezetnek.
Ideálok nélkül nincsen felszabadulás és ahol népi
ideálok vannak, ott a föld és a nyelv atributeumát
kell megteremteni azután, hogy nemzet legyen a
népből. Zsidó ideáljaink megvannak s ki megta-
gadja ezeket, magát a zsidóságot tagadja meg.
Ideáljaink pedig az egész világ zsidóságában köz-
sek. A föld pedig: Palesztina. A nyelv pedig: a
héber, melynek erejében ma már hatalmas litera-
tura, tudomány alakult ki. Ne keressük tehát a
válaszfalakat a definíciókban: felekezet, nép, nem-
zet-e a zsidóság. Hisz ideáljaink megvannak ahöz,
hogy néppé legyünk.

Ha nem volnánk nép, azzá kell legyünk.
Ha nem volnánk nemzet, a magunk kötelessége,
hogy azzá fejlesszük magunkat. Nem tagadhatja
meg a zsidóság önmagától azokat a jogokat, amiket
a nyugati hatalmak elismertek és megadtak. Ma-
gunkat kell a magunk erejében felszabadítanunk,
amíg nem késő. Mert ha magunk nem szabadítjuk
fel magunkat, akkor néppé pofoz az a reakció,
mely legteljebb azért adott engedelményeket az in-
dividuális felszabadító liberálizmusnak, hogy annál
mélyebbé kényszerítse a népi gondolatot és pedig
maga megcsalatasául nemcsak politikai érvényesü-
lésében, de népi kulturájának kiélésében is.

Megingott a magyar egységspárt helyzete

Budapest, június 2. A belpolitikában
Bethlen referádái körül nagy hullámlás észlel-
hető. A miniszterelnök mögött álló egység-
spárt helyzete erősen megingott. Kormány-
körökben számolnak azzal, hogy az egység-
spártnak a közeli napokban erős támadással
kell megküzdenie. Bethlen minden eszközt
megragad, hogy az egységspárt a támadásokat
visszaverje.

Gáfoltják a holgár forradalom híreit

Bukarest, jun. 2. (Rador.) A külügy-
minisztérium felhatalmazta a Rador távirati
ügynökséget a Bulgáriáról terjesztett forra-
dalmi hírek megcáfolására. Bulgáriában teljes
a rend.

A szerb királyi pár Romániában

(Bukarest, június 2. A királyi család a
kormány összes tagjainak kíséretében hétfőn
Giurgiuba utazik, ahol fogadja a hajón érkező
szerb királyi párt. Giurgiuból a vendégek autón
jönnek a fővárosba.

A trónörökös Kolozsváron

Harmadiknak futott be egy Cadillac-gépen

(Kolozsvár, június 2. Az Uj Kelet tudósítójától.) Szombat délután két órakor futott Kolozsvárra az autóverseny starja elé, a román nemzeti színháznál felállított kapuhoz, Károly trónörökös hármass jelzésű Cadillac-rendszerű autója. A diszkapu előtt várakozó urak lelkesen ünnepelték a trónörökösöt, aki az éjszakát Marosvásárhelyen töltötte. Üdvözlésére megjelentek Stefanescu prefektus, dr. Utelea primár, dr. Bianu vezérfelügyelő, Popoviciu rendőrprefektus és a kolozsvári közélet számos más kitünősége. A trónörökös lelkesen éljenzte a start körül gyülekezett közönség is. Rövid néhány köszöntő szó után az autó a tüzelaktanya garázsába hajtott. Itt a trónörökös átvált a Hitelbank gépkocsijába, amelyet felvezetett Petala tábornok villájába, ahol a trónörökösöt és fivérét vendégszolgák látják.

A verseny tudvalevőleg nem gyorsasági, hanem kitartási verseny. A benevezett kocsik közül azok viszik el a díjat, amelyek legellent-állóbaknak bizonyultak. Minden gépkocsi motorháza, benzintartálya, olaj- és víztartálya ólomzárral van leplombálva, úgy hogy egyik benzínállomástól a másikig nem vehet fel hajtóanyagot. Ha azonban a gép benzinje utközben kifogyott volna, akkor az autót egyszerűen kiállítják és a versenyben tovább nem vehet részt. A legjobb karban beérkező kocsi lesz a nyertes.

A Marosvásárhely, Nagyszeben, Gyulafehérvár, Abrudbánya és Torda felől érkező kocsik Kolozsvárra a következő sorrendben jöttek: először egy Steyer-kocsi futott be délután egy óra negyvenöt perckor. Utána két órakor az egyszámú Mercedes-autó jött, majd a fenség négyesszámú Cadillac-kocsija futott be két óra tizenöt perckor. Tíz perc múlva robogott be egy Begmann-gépkocsi, ezt egy Cadillac-jármű követte két óra negyven perckor. Husz perc múlva az ötösszámú Langea-rendszerű gépkocsi futott be, majd három óra öt perckor egy Hoties-kocsi, amelyet három óra tiz perckor egy Steyer-kocsi követett.

Az eddigi intézkedések szerint vasárnap délután három óra harminc perckor tartják meg a feleki hegyi versenyt. Az érdekesnek ígérkező gépkocsi-verseny színhelyére déli tizenkettőtől délután fél háromig állandó autójáratok lesznek a román nemzeti színháztól.

Árverés.

Alulírott mint érdekelt közhírré teszem, hogy az én és több társam tulajdonát képező Dej (Dés)-en Piața Unirei (Főtér) 2 szám alatt levő ház és ugyancsak Dejen Piața Principele Carol (Ovártér) 6. sz. alatt levő két ház a bíróság által elrendelt közösségi megszüntetése céljából a deji telekkönyvi hatóság 761/1923 sz. hirdetménye folytán 1923 július 6-án d. e. 10 órakor nyilvános árverésen el fognak adni.

Az árverés Dejen a törvényszéki palotában levő telekkönyvi hatóság hivatali helyiségében fog megtartatni s bánatpénzül a vételár 10%-át kell letenni.

Bővebb felvilágosítás alulírott nál nyerhető.

Özv. Vásárhelyi Lajosné
Dej (Dés) Piața Principele
Carol (Ovártér) 5 sz.

Róka, kelme, szőrmefestés
és vegytisztítás a legjobb
kivitelben a

„KRISTÁLY“-nál
Cluj. — Telefon 500.

Bővebb felvilágosítás az összes fiókokban.

Rendőrök megverték három kolozsvári újságíró

Éjszakai támadás a pályaudvaron és a klinikák körül. Szigorú megtorlást ígér a rendőrség

(Kolozsvár, június 2. Az Uj Kelet tudósítójától.) Már nem első ízben fordultak hozzánk azzal a panasszal, hogy éjszakánként, különösen a város középpontjától távolabb eső utcákon, a cirkáló rendőrök sokat zaklatják, sőt nemritkán visszaélnék hatalmukkal a hazafelé igyekvő emberekkel. Az egyik elmúlt éjjel ilyen kellemetlen kalandja volt H. Miklós orvostanhallgatónak, aki a Román Operából hazafelé igyekedett. Körülbelül a Vágóhid táján egy nagyobb járőr megállította, hogy honnan jön?

— Az operából.
— Mi az?

A medikus körülményesen megmagyarázta s ekkor a járőr vezetője a foglalkozása után kezdett érdeklődni.

— Egyetemi hallgató vagyok.
— Zsidó?
— Zsidó.

— No megállj, te zsidó! Itt nem jár senki, akár agyon is üthetem és nem tudja meg soha senki, hogy ki tette.

Erre a fenyegetésre a diák jónak látta futásnak eredni. A felindult rendőr utána kiáltott, hogy álljon meg, különben lelövi, de tügylátszik, idejében meghiggadt, vagy a társai beszéltek le róla.

Az ilyen atrocitások azzal magyarázhatók, hogy a rendőrség létszámának emelése érdekében a felvételre jelentkezőket nem válogatják meg kellő módon és így oda nem való elemek is bejutottak a rendőrséghez. Csak ezzel lehet megérteni azt a hallatlan botrányt, amely pénteken éjjel játszódott le a kolozsvári vasúti állomáson. Két közismert kolozsvári újságíró szabadnapjukat arra akarták felhasználni, hogy kirándulást tesznek valamelyik erdélyi városba. Kimentek az állomásra s várták, hogy a Brassó felé haladó személyvonat befusszon. Már föl akartak szállani, amikor egy ismeretlen fiatalember, valószínűleg a rendőrség valamelyik informátora, megszólította őket és erőnek erejével azt akarta, hogy utazzanak együtt. Bár a rendőrség valamennyi tagja ismeri az újságírókat, a fiatalember ugylátszik „gyanus“-nak találta a két fiatal újságíró, akik visszautasították a hivatlan vendég indítványát.

A fiatalember erre odaszóllította a közelében tartózkodó közrendőrt és felszólította a két újságíró, igazolják magukat. Történetesen mindkét hírlapíró rendőri riporter és így a Popovici Valér rendőrprefektus által láttaozott tudósítói arcképes igazolványt mutatták fel, de ugyanakkor követelték, hogy a prepotens fiatalember is igazolja magát. Ez azonban gorombán rájuk rivált:

— Meszesán kapitány vagyok és ha még szemtelenkednek, bevitetem magukat.

Az újságírók meglepetéssel hallották az ismeretlen bemutatkozását, mert mindketten személyesen jól ismerik a bűnügyi osztály főnökét. A fiatalember tehát hamis nevet mondott be. Ennek dacára a botrányon asszisztáló rendőr is igenlőleg bólintott és szóval is megerősítette, hogy a goromba igazoltató azonos a bűnügyi osztályfőnökkel. Az ál-Meszesán vérszemét kapott és fenyegetőzni kezdett és amikor az egyik riporter erővel felszólította, hogy most már ő igazolja magát, az ismeretlen fiatalember öklével a szemébe csapott. Az újságírót előntötte a vér, de ez nem akadályozta meg, hogy az árendőrkapitány felszólítására a rendőr letartóztassa a két újságíró, akiket aztán bekísért az őrszobára. Ezalatt a fiatalember elhagyta a pályaudvart.

Még kellemetlenebb kalandja volt ugyancsak az elmúlt éjjel az Uj Kelet egyik szerkesztőségének tagjának. Munkatársunk este tizenegy óra felé haza akart menni Trefort-utcai lakására. Alig fordult be az utcába, két jól öltözött fiatalember szó nélkül rátámadt. Az újságíró és támadó között

dulakodás támadt, de az újságírónak sikerült magát kiszabadítani s hazamenekült. A támadók állítólag detektívek voltak, de mikor a verekedés zájára elösziető rendőr feltűnt az utcákon, elmenekültek.

ZSIDÓ KÖZÉLET

Halasztást szenved a marosvásárhelyi egységesítő gyűlés. A vasárnapra kitűzött marosvásárhelyi egységesítő gyűlést közbejött akadályok miatt rövid időre elhalasztották. Az a terv alakult ugyanis ki, hogy a marosvásárhelyi gyűlést az egész székelyföldi zsidóság képviselésével tessék teljessé.

Legnagyobb francia hajózársaság

Luxusgőzösök

Newyork, Cuba,
Mexico-ba
sfb.

Bukarest, Páris, Havre
utvonalon át.

Vezérképviselőt Nagyrománia részére:
ADOLF SALOMON FIA
Bukarest, strada Paris No. 14

Legnagyobb kényelem, gyors utazás, kitűnő ellátás, elsőrangú kiszolgálás, külön kajuttok. Lloyd 1637 1541

Budapest Berlin
GYERMEK ÉS SPORT-
KOCSIJAI NAGY KÉSZ-
LET MIATT MÉLYEN
LESZÁLLÍTOTT ÁRBAN
FISCHER ALBERT ÉS TÁRS
CLUJ, CALEA REGELE
FERDINAND
61
Berlin Budapest

Sport kötött-
szövött Áruház
aradi kötött és kötött-szövött ruhák
Kötött kabátok, svetterek,
kötött ruhák, harisnya és
keggyü eredeti gyári árban
o o o kapható o o o
CLUJ, Wesselényi-utca 16. sz.

Hölgyek! A Höfer-féle 2. számú bórpor fehér, rózsa és krém színben, a leg-
jobb arcápoló. Izzadság, kiütéseknél Höfer 3. sz. saffiyos bórporát használja.

Két anti

Körülbelül
sajtó irodalmi sze
cia regényíróknak,
Minket Taraut te
kódése kétszere
től a zsidó n
regényük anyagá
keresztény-francia
folytattak a mara
ság között. A be
csak néhány lapj
ez a néhány lap
katlan irodalmi
dalmi körökben,
regénye a leglázi
szemita pamfletne
psten élő zsidó
cenciákat közöl
szági látogatás
a két és kétszék
tőnek erkölestelen
helyitkairól. Mol
1920 nyará
somon. A szobale
mert nem értett
bemutakoztak:
egyik alacsony n
beretvált arcu;
sűrű-barna hajjal
A szobában
egy tekintélyes
fel, azért, hogy
viszonyai felől.
— Uraim,
kiváló magyar é
és jobban beszél
magamtól a meg
— Tanulm
közbe, — és aho
reket és dolgoka
juk vizsgálni. E
megfelelő vezető
nünket afelől,
fog adni. Fájda
birjuk.
En még m

Csokoládé

F
csokoládé
Cluj, C
T

Tisztit,
Szeplőt
Az arc
Kais

Két antiszemita regényíró műhelytitkából

A Taraud testvérek „zsidó” regénye

Körülbelül másfél évvel ezelőtt az európai sajtó irodalmi szenzációképen közölte két francia regényírónak, a Taraud testvéreknek nevét. Minket Taraud testvérek neve és irodalmi működése kétszeresen is érdekelt. Nevezettek, állítólag a zsidó népeletből merítették legújabb regényük anyagát és mint lelkiismeretes írók, keresztény-francia létükre, hosszú tanulmányokat folytattak a máramarosi és ugoceai chászid zsidóság között. A beígért zsidó regénynek egyelőre csak néhány lapja került nyilvánosság elé, de ez a néhány lap is kínos megütközést és szokatlan irodalmi botrányt keltett a francia irodalmi körökben. A Taraud testvérek „zsidó” regénye a legláztóbb, nyílt tendenciájú antiszemita pamfletnek indult. Molnár Jenő, a Budapesti élő zsidó író, egy pesti lapban reminiscenciákat közöl a Taraud testvérek magyarországi látogatásáról és szomorú fényt vet ennek a két és kétségkívül nagytehetségű francia költőnek erkölcsstelen „üzelméről és antiszemita műhelytitkairól. Molnár Jenő többek között ezt írja:

1920 nyarán két idegen jelent meg lakásomon. A szobaleány nem tudta bejelenteni őket, mert nem értette nyelvüket. Elibük mentem, bemutatkoztak: mindkettő francia volt. Az egyik alacsony növésű ur sovány, kissé kopasz, beretvált arcú; a másik magas növésű, karsu, sűrű-barna hajjal, nyírott bajszu.

A szobában tudtam meg, hogy a két ur egy tekintélyes honfitársuk ajánlására keresett fel, azért, hogy tájékoztassam őket az ország viszonyairól.

— Uraim, úgy vélem, hogy itt annyi kiváló magyar él, aki jobban ismeri a helyzetet és jobban beszél franciául. — háritottam el magamtól a megtiszteltetést.

— Tanulmányuton vagyunk, — vetették közbe, — és ahogy idegenektől illik, az embereket és dolgokat kínos tárgyilagossággal akarjuk vizsgálni. Ehhez azonban szükségünk van megfelelő vezetőre. Honfitársunk biztosított bennünket afelől, hogy ön objektív információt fog adni. Fájdalom, a magyar nyelvet nem bírjuk.

En még mindég tartózkodó voltam.

Csokoládé előnyös árban csak

FAVORIT
csokoládégyárban kapható
Cluj, Calea Victoriei 99
Telefon 2-71 1371

Tisztít, frissít, felüdit,
Szeplőt tüntet, bőrt puhít
Az arcbőrt megfehéříti
Kaiser-Borax
a valódi.

1498

— Nem politizálok, uraim... és minthogy zsidó vallású magyar vagyok, a zsidókérdésről és antiszemitizmusról nem óhajtok beszélni. Ami benső ügyünk ez, nekünk magunknak kell leszámolnunk a mi saját antiszemitáinkkal. Ajánlom önöknek, uraim, keressék fel a magyar egyházak vezető férfait, a világi vezetőket, beszélgessenek politikusainkkal, az extrém-keresztényekkel és a konzervatívokkal, a liberálisokkal és a szociáldemokratákkal. Az összegyűjtött értevéseket vessék össze és ilyen módon talán sikerül önöknek Magyarország társadalmi és gazdasági életéről hü képet nyerniök.

Az idősebb ur erre megjegyezte:

— Ezt a munkát valóban el is akarjuk végezni, de nem szándékunk újságcikkben ismertetni az ország helyzetét. A hivatalos Franciaországhoz és szövetségeseihez semmi közünk. Írók vagyunk, kizárólag belletristák és regényt akarunk írni a bolsevik Magyarország-ról és a bolsevizmus bukását követő korszak erkölcsi és pszichológiai képét akarjuk adni. Ön újságíró, akihez több bizalmunk van, mint a pártemberekhez, előitéletes fanatikushoz. Bennünket a tiszta igazság vezet.

Közben környezetem közül néhányan bejöttek dolgozószobámba. A beszélgetés azután jelentéktelen dolgokról folyt, a párizsi életéről, Bécs nyomoráról, a normális viszonyok visszatéréséről. Közbe-közbe hozzátartozóimmal néhány szót váltottam magyarul, vagy németül. Vendégeim feketézés és szivarozás közben feleségemet igyekeztek megnyerni, hogy elvi álláspontomtól eltérítsen. Erre közöttem és feleségem között a következő párbeszéd kezdődött magyar nyelven:

— Teljesen kizárt dolog, — mondtam, — hogy a mostani súlyos viszonyok között én az urakat a zsidókról vagy antiszemitákról informáljam. Legfőljebb odáig mehetek el, hogy elmondok egyet-egyét a zsidóknak a magyar kultúra körül szerzett eredményeiről és a háboruban hozott áldozatairól. Remélhető, hogy abból nem fognak vérfürdőt konstruálni.

A magyar párbeszéd alatt a franciák hallgattak. Bocsánatot kértem tőlük, hogy jelenlétkben idegen nyelvet használtam és megismételtem, hogy legnagyobb sajnálatomra nem állhatok rendelkezésükre.

— Azonban — mondtam — általános természetű kérdésekre szívesen válaszolok.

Azontul a beszélgetés irodalmi és művészeti kérdésekről folyt. Negyedóra után vendégeim eltávoztak.

Másnap a szokottnál valamivel később érkeztem haza. Amint kinyitottam szobám ajtaját, az idősebb franciát az asztal mellett láttam. Észrevettem, hogy egy újságot zavartan összehajlított és hónap alá igyekezett rejtteni. Barátságos köszöntés után elmondotta idejövetele célját.

— Tegnap ön azt ajánlotta, hogy keressem föl a magyar közélet több reprezentását. Kérem, szíveskedjék azoknak a neveit közölni velem.

Lediktáltam a neveket, a francia jegyzett. Közben hónalja alól a földre hullott az újság. Láttam, hogy észrevettem.

— n csodálkozik, — szölt elvörösödvé, — hogy magyar újságot lát nálam. Nem értek ugyan egy szót sem belőle, de megvettem abban hitben, hogy valamit ki tudok sillabilizálni belőle a helyi eseményekről.

— Van itt németnyelvű újság is — feleltem.

— Igen, de gótikus betűkkel, — felelte savanyuan. Ezzel még kevesebbet tudnék kezdeni.

Ez a látogatás csak néhány percig tartott —

*

Néhány nap múlva megtudtam, hogy ez az idős francia ur évekig élt Budapesten, ahol egyetemista lektor volt és kitűnően értett magyarul, nemetül nemkevésbé. Megtudtam azt is, hogy a két testvér az antiszemita társaság

a kellőközepébe került és valami internátusfélében laktak, ahová zsidót még soha nem vettek fel. Végül pedig az is tudomásomra jutott, hogy a két testvér egy szélsőséges antiszemita hecc-társaság gépkocsijával kirándulást tett a Hortobágyra és ott a vendéglönyvbe ugynevezett emléksorokat irtak, amelyek súlyosan sértők a zsidókra, gyalázkodók és becsmérlők. Ez a két francia Jean és Jérôme Taraud volt.

*

Még egy érdekes dolog. A párizsi „Revue des deux Mondes”, a kontinens eme legtekintélyesebb irodalmi folyóirata visszautasította a két testvér antiszemita írásait és csak az első közlemény jelent meg „Quand Israël était le Roi” (Amikor Israel király volt) cím alatt. A revü szerkesztői nem voltak hajlandók a tendenciózus „regény” további leközlésére, mert a két Taraud durva hamisításokkal és jólismert magyar antiszemita forrásból merített elfogultsággal tömték tele minden sorukat. Pedig amikor a két Taraud a szépséggé Hunfalván járt, meglátogatták az ottani híres jesivát. És a Tátra tehetséges rajongója, Katona Ferdinánd festő annyi szépet és jót mesélt a Taraud-fivéreknek az örök tudnivágyó, szerencsétlen és üldözött szegény zsidóról... A magyarországi pogrom-antiszemitizmus a francia szellem e két talentumos képviselőjét is beoltotta a maga mérgével.

Nem mondom, hogy Jean Taraud magyar nyelvtudásának elhallgatásával valami „titkot” akart belőlem kicsalni, amit aztán vádként használhasson föl ellenem, mert tudom, hogy tulságosan kis tekintély és jelentéktelen ember vagyok arra, hogy egy ilyen hecc központjába kerüljek. Hiszen annyi nemesebb vad volt, akik sorában az ellenség kényekedvére választhatott... De mégis. Mi történt volna, ha akkor elszidom magam magyarul és ha vendégem akkor 1920-ban, a cigányzenés zsidófalás és a mindennapos éjszakai heccék idején, továbbadja kijelentéseimet azoknak az antiszemitáknak, akik az ő vendéglátó gazdái voltak?

Nagyon fáj, hogy egy nagyműveltségű és hírneves francia író magyarul tudását épügy eltitkolta, mint a japánok szokták tenni, ha az idegentől valami titkot akarnak kiravaszkozni.

**Róka, kelme, szőrmefestés
és vegytisztítás a legjobb
kivitelben a**

„KRISTÁLY“-nál
Cluj. — Telefon 500.

Bővebb felvilágosítás az összes fiókokban.

**hogy 1 kg. MARX-féle
email- vagy padlóakkal
2 méterrel többet festhet,
mint ugyanannyi bármely más
gyártmányuval.**
Lerakat

RADOS & Co.
festéknagykereskedése
Cluj, Calea Reg. Ferdinand 21

Rothmann Márton szabókellékek és Cluj, str. Matia (v. Mátyás kir.-utea) 2. sz.
rövidáru raktára. Eladás nagyban és kicsinyben. Vidéki megrendeléseket postán eszközölök

Diadalmas ének

Robban a roppant nagy rónán
az új, diadalmas élet:
holtakat éleszt a csákány,
lelkeket lelkez a Lélek,
a föld lelke.

Oszlopot ugrik a téglá
és készül a ház, a mi házuk
és épül az út, a mi útunk
és nem baj, ha néha hibázunk:
megyünk tovább.

Nincsen megállás, nincs aki fáradt,
de ezrével tódul nyomunkba
diadallal ujszülött népünk
és dallal parázslék a munka,
a mi munkánk.

Assér Lemil

A könyvek könyvéről

A szentírás, vagy mint rendszeren görög szóval nevezzük, a bibliát manapság inkább elismerik mint ismerik; inkább dicsérik mint olvassák. Sokan pedig fölényes kézlegyintéssel intézik el, mint egy ósdi, divatból kiment könyvet. Pedig ez a könyv a zsidó szellem legnagyobb alkotása és ma is tartja a just a könyvek könyve címre.

A bibliát nem egy ember írta, hiszen az egyes könyvek keletkezése között gyakran századok teltek el és az egész biblia a maga 24 könyvével körülbelül ezer év alatt jött létre. Tulajdonképpen nem is egy könyv ez, hanem egy egész kis kerekben lezárt irodalom. Lehetetlen a bibliáról egy rövid cikkben teljes és tökéletes képet nyújtani, hiszen egy kis könyvtárt tesz ki amit egy-egy évben a bibliáról vagy egyes könyveiről írnak és ezuttal csak néhány kulturisztóriai tényt akarunk kiemelni.

Ha fölvetjük a kérdést: melyik könyv gyakorolt eddigéleg legnagyobb hatást a civilizált világ összes népeire, úgy habozás nélkül állíthatjuk, hogy a biblia. Homér, Dante, Shakespeare, Goethe együttvéve is eltörpülnek e tekintetben a biblia mellett. Nehogy ez jámbor tuzásnak lássék, legyen elég rámutatni a tényre, hogy a biblia a legerjedtebb és az egyetlen könyv, mely minden nyelven, melynek csak írásjegye van, megjelent. A Brit és Külföldi Bibliatársaság legutóbbi jelentése szerint csak 1919—1920. években 8,515.930 példány biblia fogyott el 528 nyelven.

Nem kisebb jelentőségű ennél az a tény, hogy a biblia az első könyv, melvet egy nyelvről a másikra fordították és a legelső műfordítók zsidók voltak, kik a bibliát héberből görögre fordították. Körülbelül huszonkét évszázad előtt jött létre Alexandriában e munka, mely az emberi művelődés történetében korszakot alkot, habár történetíróink részben tudatlanságból, részben elfoglaltságból nem említik ezt, mert esetleg egy fényugárt vethetne az ókori zsidóság kulturális jelentőségére. Inkább elhallgatják a tényt és szenved az igazság. Az ókorban annak idején tudatában voltak e tény nagy jelentőségének és az első biblia fordításról egész legenda keletkezett, amint azt az apokrif „Aristeas levele“ c. könyv leírja. Világtörténeti jelentősége pedig e fordításnak, hogy a biblia eszméit az ókori legműveltebb nép nyelvén, görögül ismertette meg a három világrész művelt közönségével és előfutárja lett a kereszténységnek,

mely nem terjedhetett volna oly bámulatos gyorsasággal, ha e fordítás az u. n. Septuaginta, nem szántotta volna fel előre a talajt.

Egy másik érdekessége a bibliának, hogy szövege több, mint másfélszer év óta változatlan. *) Hogy mit jelent ez egy irodalmi műnél. arra elég rámutatni, hogy pl. Homérnak alig van sora, mely minden kéziratban egyforma volna, annyira elváltoztatták szövegét másolás közben a folytonos javítás és félreértés következtében. Shakespearenek, Goethének, Schillernek stb. már kritikai kiadásai vannak, melyeknek az a céljuk, hogy úgy kapjuk a könyvet, amint írójuk tolla alul kikerültek. A bibliának szövegét több mint másfélszer év előtt megállapították és nehogy valaki változtathasson rajta, még a hibásan írt szavakat sem javították ki, hanem úgy hagyták, amint találták és csak jegyzetben jelezték, hogy melyik a helyes olvasás, de a szöveghez nem nyultak. Később megolvasták betűit, szavait, mondatait, nehogy valaki célzatosan belophasson vagy kihagyhasson valamit, amit az ó- és középkorban a másolók — ha jónak látták — minden gondolkodás nélkül megtették. Homéros, Tacitus, Flavius, Josephus stb. könyveiben nagyon érdekes későbbi betoldások vannak, amire az újkorban lassanként többnyire rájönnek. A bibliában a szöveg megállapítás óta ilyesmi lehetetlen. A biblia a világirodalom legrégebbi használatban levő változatlan szövegű könyve és a zsidóság elsőségét hirdeti a szellemi tulajdon érinthetlenségének felismerésében.

Végül még csak arra akarunk rámutatni, hogy milyen hatással volt és van a biblia egész műveltségünkre és felfogásunkra. Nem is említve, hogy egyes gondolatait, mondásait, kifejezéseit annyira átmentek a közhasználatba, hogy csak szakember tudja bibliai eredetüket, de még a legnagyobb írók műveiben is könnyen kimutathatjuk feltűnő és félreismerhetetlen hatását. A magyar tudományos akadémia nemrég adott ki egy könyvet: „Árany János és a biblia“, majd az Izr. Magy. Irod. Társulat: „Tompá Mihály és a biblia“ címen. De ép így lehetne írni és bizonyára írtak is Shakespeare, Goethe, Schiller stb. és a biblia címen is.

Hogyan van hát mégis, hogy a nagyközönség oly kevésbé tájékozott a biblia kulturisztóriai jelentőségéről és mint irodalmi művet alig ismerik és méltányolják? Ennek — bármily különösen hangzik is — a zsidóság az oka. Ha a zsidóság az ókorban elpusztult volna, mint a régi görög nép, bizonyára ép úgy dicsőítenék a régi hébereket, mint a régi helléneket és a magasztalnak írott emlékeit, mint a görögökét. Azonban az élő zsidóság elleni küzdelem és elfogultság megakadályozza az ősi zsidóság érdemeinek tárgyilagos elismerését is. Pedig a mai keresztény kultúrának és világnézetnek, ép úgy mint a keresztény bibliának (új testamantumnak) is a zsidó biblia (ó-testamentum) az alapja, amely nélkül sohasem jöhetett volna létre. De még ez a megfoghatatlan tény sem közismert, ami természetesen nem árt a bibliának, legfőlegb egy történeti tényt tart tovább homályban. Azonban, ha egyszer majd mégis csak megírják az általános művelődés tárgyilagos történetét, akkor kellőképpen méltányolni fogják a zsidóság e páratlan irodalmi alkotását, mely méltán rászolgált a „könyvek könyve“ elnevezésére.

Dr. Lövy Ferencz.

*) Félreértések elkerülése céljából megjegyezzük, hogy itt az egész bibliáról (öt könyv, próféták és szent iratok) nem pedig a szűkebb értelemben vett Mózesi ötkönyvről van szó. Köznapi használatban Mózes ötkönyvét szokták „Biblia“ néven jelölni, — de a Mózesi könyvek szövege, még a modern bibliakritikusok szerint is már jóval előbb és teljes terjedelemben meg volt állapítva. „Das von Ezra zur Vorlesung gebrachte Werk war der ganze Pentateuch“ (Strack: Einleitung i. d. Alte Testament, 6. Aufl., § 15, 2.) Ezra pedig kerek számban 500 évvel a keresztény időszámítás előtt, olvasta föl a zsidó nép előtt az ötkönyvet, tehát az ötkönyv szövege még a modern bibliakritikusok szerint is már két és fél ezredével ezelőtt pontosan és a mai napig változatlanul meg volt állapítva. Természetes, hogy a zsidó hagyományok szerint az egész ötkönyvet, a mai formájában és terjedelmében Mózes írta, úgy hogy ez a szent könyvünk már három ezer évvel idősebb. (Az Egyiptomból való kivonulás 1335-ben történt a ker. sz. előtt, Mózes halála 1297-ben, — e két dátum között írta az ötkönyvet, (l. Mahler-Bibl. Chronologie). (g. j.)

Engros

Karlsbadi porcellán edények, tábla-üveg.

Endetail

Mindenféle poharak, demyonok, palackok,

lámpaárúk bármilyen mennyiségben legelőnyösebben

AUSLÄNDER LAJOSNÁL

Cluj, Piata Mihailu Viteazul (Széchenyi-tér) 39. Telefon 954 1353

Inógépek

és kellékek állandóan nagy választékban. Javításokat legelőnyösebben vállaltok.

1370

Finkler Antal Cluj, P. Mihai Viteazul (v. Széchenyi-tér) 40. sz. Telefon 493.

Nagy mennyiségben érkezett:

Maister Lucius és Badische Anilinok

Sósav Kénsav Szalmiákszesz Ablaktapasz (git) Firnisz Tavotta Olajok Enyv Kefearuk

valamint mindenféle festék- és fűszerárú előnyös árak mellett nagyban és kicsinyben kaphatók.

KALMÁR

Áruforgalmi R.-T. Cluj str. Regina Maria 42

Harisnya, keztü és kötött-áruk különlegességek eredeti gyári árban

BLATT

kötött-szövött áruháza Cluj-Kolozsvár, Fötér 13

GOWAG

KÖZKERESZETI TÁRSASÁG

Goldstein, Wald és Glasner Cluj

STR. VLADIMIRESCU (V. MIKES KELEMEN UCCA) 17. SZÁM ALATT TELEFON 519

Gőz-, gáz-, vízvezeték- és csatornázási berendezések valamint műszaki cikkek állandó nagy raktára. Complete fűrdőszobaberendezések jutányosan kaphatók.

10.000 zsák márványgolyó

érkezett 1353

Eisenstädter Fülöp és Tsa

cégnék Cluj, str. Regina Maria (Deák F.-u.) 13. Gummi labda, gyermekocsói, nürnbergi és galanterie cikkek nagyban is állandóan kaphatók.

Drezo

Nagy izgalmak

ho

(London,

tól.) Németország

zuhánása és az

rendkívül felizga

azt írják, hogy

koronánál és a

segítség nem é

rubel nyívóját.

A „Vorwärts“ s

a munkások

a fizetések cse

körökben attól t

esik, zavargások

Strassburg

pénteken az itte

amelyen a köztá

dott. Hevesen tá

háboru befejezés

éppen olyan

mint békében. N

— rengeteg pénz

jon a népek ver

vezi, hogy mig

a fenyegető né

.....

S

Hogy oldotta

.....

(Kolozsvár

tőjtől.) Megirtu

tus Viator néven

ködése révén Ko

a kisebbségben l

lalkozott harcos

abban, hogy ezek

patikussá tette.

Scotus Viator, a

nyomásával fogl

Jugoszláviában, E

kisebbségek hely

A nagy ka

járja Erdélyt Sc

öszén járt erre.

látogatta meg, E

kiába tér vissza.

Scotus Via

dége, azé a rom

nyilatkozatában

az erdélyi rom

licista pontos pr

órára volt kijelöl

délyi Zsidó Nem

látja informáló

Szövetség részér

Székely Béla

Viatornál.

Vajda-Voev

Scotus Viator a

elintéznie s így

niszterelnök látja

beszélgetés fejléd

meg Scotus Viat

kialakulásában :

— Scotus

Nem volt azonban

az új állam maga

kellott alkalmazni

mek. Csehszlová

a köldökzsinórt k

Romániát csak

— A gyer

— persze most t

török a fejüket.

Azután a z

diskurzus.

— Minisz

akartam a zsidó

hogy mi az a mó

kat egybe lehet

szervezet vagy v

képviselte volna.

rabbival és Gasto

— Ha meg

Drezdában újból kitört a kommunista lázadás

Nagy izgalom Németországban a drágaság miatt. Millerand megállapítja, hogy a németek köz munkákra költik a jóvátételi összeget

(London, június 2. Az Uj Kelet tudósítójától.) Németországból érkező hírek szerint a márka zuhanása és az ezzel kapcsolatban előállott drágaság rendkívül felizgatta a lakosságot. A berlini lapok azt írják, hogy a márka kevesebbet ér az osztrák koronánál és a lengyel márkánál, sőt ha gyors segítség nem érkezik, nemsokára eléri a szovjet-rubel uívóját. Az árak napról-napra emelkednek. A „Vorwärts“ szerint

a munkások között nagy elkeseredés van a fizetések csekélyisége miatt. Angol politikai körökben attól tartanak, hogy ha a márka tovább esik, zavargások törnek ki egész Németországban.

Strassburg, június 2. Millerand tiszteletére pénteken az itteni városi tanács bankettet adott, amelyen a köztársasági elnök nagy beszédet mondott. Hevesen támadta Németországot, amiért a háború befejezése óta

éppen olyan mértékben folytatja a köz-munkákat,

mint békében. Németország — mondotta az elnök — rengeteg pénzt költ közcélokra, nehogy elmaradjon a népek versenyében. Millerand vakságnak nevezi, hogy míg a háború előtt Franciaország félt a fenyegető német konkurenciától, most türi,

hogy a szövetségesekkel szemben fennálló adósságok törlesztésére szolgáló összegekből új német kereskedelmi flottát építsenek, még pedig olyant, amely

a békebelit is felülmúlja.

— Németország — jelentette ki Millerand — minden terepen épít, konstruál. Hogyan lehet tehát Németország pusztulásáról beszélni? Németországnak megvannak a fizetési eszközeik, de nem akar fizetni. Ellenkezőleg, arra törekszik, hogy hi-telezőinek a pénzt saját hasznára fordítsa. Az elnök ezután a strassburgiakhoz fordulva rámutatott arra, hogyha a németek egyszer majd ismét szabadon rendelkeznek a kehli Rajna-kikötővel, akkor ezt arra fogják felhasználni, hogy

Strassburg ellen támadjanak.

— Éppen ezért — fejezte be az elnök — — percer sem szabad veszíteni, hogy a strassburgi kikötőt francia célokra kihatározzuk. Ezenkívül Franciaországnak meg kell erősítenie légi haderejét, hogy bármilyen német konkurenciával meg-birkózhassék.

Berlin, jun. 2. Drezdában újból kommunista mozgalmak törtek ki. A városban kihirdették az ostromállapotot.

Scotus Viator és a zsidókérdés

Hogy oldotta volna meg Vajda-Voevod Sándor dr. az erdélyi kisebbségi problémát. A Zsidó Nemzeti Szövetség Scotus Viatornál

(Kolozsvár, június 2. Az Uj Kelet tudósítójától.) Megírtuk, hogy Prof. Watson, akit Scotus Viator néven ismer a világ publicisztikai működése révén Kolozsvárra érkezett. Scotus Viator a kisebbségben lévő nemzetiségek helyzetével foglalkozott harcos propagandával s nagy része van abban, hogy ezek törekvéseit a nyugat előtt szimpatikusá tette. Most megváltozott a helyzet, Scotus Viator, aki a románok, tótok, rutének elnyomásával foglalkozott, most Csehszlovákiában, Jugoszláviában, Romániában a magyar, szász, zsidó kisebbségek helyzetét tanulmányozza.

A nagy katalízisa után most másodszer járja Erdélyt Scotus Viator. Első ízben 1920 kora őszén járt erre. Most Jugoszláviát, Csehszlovákiát látogatta meg, Erdélyből pedig újra Csehszlovákiába tér vissza.

Scotus Viator — Vajda-Voevod Sándor vendége, azé a román politikusé tehát, aki egyik régi nyilatkozatában Románia kisebbségei közé sorolta az erdélyi románokat is. A kitünő angol publicista pontos programmal dolgozik: pont három órára volt kijelölve az az időpont, amikor az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség vezetőit szívesen látja informáló beszélgetésre. A Zsidó Nemzeti Szövetség részéről Fischer Tivadar dr. elnök és Székely Béla főtitkár tettek látogatást Scotus Viatornál.

Vajda-Voevod Sándor dr. szalonjában fogadja Scotus Viator a vendégeit. Sürgős levelet kellett elintéznie s így Vajda-Voevod Sándor dr. volt miniszterelnök látja el a házigazda tisztjét. Érdekes beszélgetés fejlődik ki. Vajda Sándor így határozza meg Scotus Viator szerepét az új nemzeti államok kialakulásában:

— Scotus Viator volt az új államok bábája. Nem volt azonban egyforma a dolga Jugoszláviánál az új állam magzatja háttal feküdt. „Wendung“-ot kellett alkalmazni, hogy világra jöhessen a gyermek. Csehszlovákiánál könnyű szerepe volt, csak a köldökszínort kellett elvágni és lekötöni. Bizony, Romániát csak „fogóval“ lehetett venni...

— A gyermekek — az új államalakulatok — persze most tanulnak járni, megbotlanak, be-betörök a fejeiket...

Azután a zsidókérdésre terelődik az érdekes diskurzus.

— Miniszterelnök koromban foglalkozni akartam a zsidókérdéssel. Nem tudhattam meg, hogy mi az a mód, mellyel a különböző felfogásokat egybe lehetett volna fogni. Nem volt az a szervezet vagy valaki, ki az egységes zsidóságot képviselte volna. Londonban azután Adler dr. fő-rabbival és Gaston rabbiával tárgyaltam.

— Ha meg nem bukom, úgy oldottam volna

meg a kisebbségek kérdését, hogy magamhoz hívatam volna a kisebbségek képviselőit. Persze, nem a képviselőket, de akik különben hivatottak arra, hogy népük nevében beszéljenek. Bevezettem volna őket egy nagy terembe, ahol pompás buffé van. És azt mondtam volna:

— Érezzék jól magukat az urak. Szívesen látott vendégeim. Addig azonban innen el nem mehetnek, míg meg nem mondják, miképen lehet a kisebbségi kérdést megoldani.

— Azután magukra hagytam volna őket s így konspirálhattak volna. Mert bizony könnyű a hibákat megtalálni, de nehéz az orvoslás. Ilyen nehéz, megoldásra váró kérdés a zsidóság ügye is.

A volt miniszterelnök szavait Scotus Viator érkezése szakította meg. Az angol publicista a pamlag sarkába ül le s onnan hallgatja Fischer Tivadar dr. érdekes információját. Nem jegyez, de látszik, hogy megfeszített idegekkel minden szót megőriz magának.

Különösen a kulturális kérdések érdeklik.

Fischer Tivadar dr. felveti a kérdést:

— Van-e joga az államnak megtiltani valamely kisebbségnek, hogy egy másik kisebbség kulturájában maradjon meg, annak iskoláiba járjon, különösen, ha azzal a másik kisebbséggel egyazon anyanyelve van?

Scotus Viator azonban nem felel:

— Én azért utazom be az utódállamokat, hogy csak kérdezzek, én nem felelhetek — mondja mosolyogva. És tovább kérdez, teljesen alaposan ismerni kívánja az iskolakérdést. Azután az antiszemitizmusra terelődik a beszélgetés.

Itt azonban már Scotus Viator nem kérdezt: szomorú legyintéssel jelzi, hogy már ismeri ezt a kérdést nyugatibb országokból is.

Közben kopogtatnak az ajtón. A titkárja jelzi: letelt az idő. Scotus Viator azzal bucsuzott, hogy keresni fogja az alkalmat az itteni zsidóság többi, főképp gazdasági problémáinak megismerésére.

Váratlan akadály a görög-török egyezmény aláírása körül

Lausanne, június 2. A görög-török meg-egyezés aláírása elé váratlan akadályok gördültek. A szakértők a szombat délelőtti tanácskozáson sem tudtak megegyezni az ottomán kölcsönszelvények ügyében. A politikai bizottság ülését emiatt el-kellett halasztani.

Lausanne, június 2. Az angol delegáció kijelentette, hogy Anglia azonnal kitiríti Konstantinápolyt, mielőtt a hatalmak aláírják és ratifikálják a békeszerződést.

Bolsevizmussal vádolja a belügyminiszter az ellenzéket

Válasz a beszarabiai interpellációra. A külügyminiszter a lapok hazafias érzésére apóllál

(Bukarest, június 2. Az Uj Kelet tudósítójától.) Vaitoianu belügyminiszter, aki a parlament legutóbbi megnyitása óta egyetlen egyszer sem vett részt a parlament ülésein, a mai ülésen meg-jelent, hogy válaszoljon a beszarabiai kivégzések-ről elhangzott parlamenti interpellációkra. A bel-ügyminiszter válaszában leszögezte, hogy az ellen-zék és annak sajtóorgánumai nemcsak hogy nem segítik a kormányt a bolsevista propagandát le-küzdő munkájában, de működésükkel meg is gá-tolják a kormány ebbeli munkáját. Ennélfogva az öntudatlan ellenzék valójában a bolsevista akna-munka szolgálatában áll.

Majd azt bizonyította, hogy Jordanov tanító és két társa bolseviki ügynökök voltak, akik több fontos katonai titkot árultak el Oroszországnak. Különbösen is — mondotta Vaitoianu — mindhá-rmukat azért lötték agyon, mert Izmailba való szál-líttatásuk alkalmából szökést kíséreltek meg.

Vegyes bizottság indít vizsgálatot

Tekintettel azonban arra, hogy bírói ítélet nélkül egyetlen bűnöst sem szabad elítélni, a kor-mány szigorú vizsgálatot rendelt el ez ügyben és a vizsgálat lefolytatására vegyes bizottságot dele-gált. A bizottság polgári tagja a kisenevi tábla főügyésze, katonai tagja pedig a hadügyminiszte-rum igazságügyi főnöke lesz.

A külügyminiszter a sajtó-kampány mérséklését kéri

A külügyminiszter még a vegyes bizottság munkájának megkezdése előtt felhívással fordul a fővárosi lapokhoz és kéri, hogy a vizsgálat be-fejeztéig mérsékeljék a beszarabiai kivégzések ügyé-ben indított sajtókampányukat. A felhívás utal a lapok hazafias érzésére és megállapítja, hogy a politikai ellentéteken felül még hazaszeretet is van, amelyeknek érdekében minden mást alá kell ren-delni.

Jacobescu és Halippa képviselők reflektálva Vaitoianu válaszára, tiltakoznak a belügyminiszter inszINUÁCIÓI ellen, ismételten kijelentik, hogy az áldozatok nem fejtettek ki bolseviki propagandát és sürgetik az érlyes vizsgálatot.

A heti devizaipac

A lej ingadozása. Az osztrák korona alá süllyedt a német márka. Tovább gyengül a francia frank. Bizonytalanság a pénzpiac

(Kolozsvár, június 2. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az egész heti pénzpiacot a lej ingadozása irányította. Hol emelkedett a lej és estek a kül-földi értékek, hol esett a lej és megdrágultak a devizák. A forgalom a lej ingadozása miatt nagyon megcsökkent. Egyedül a magyar koronában való forgalom közelítette meg az elmúlt hetit. A keres-kedők egész héten tartózkodó állaspontra helyez-kedtek és a legszükségesebb külföldi devizatartó-zásukat sem fedezték. Különbösen a Banca Nationala elhatározta, hogy az importörök részére jóval a paritás alól fogja a devizakészletét rendelkezésre bocsátani és ilyen uton reméli, hogy az importáru meg fog olesóbbodni.

A német márka egész héten úgy a belföldi pénzpiacot, mint Zürichben állandóan esett. A Németországban vásárló kereskedők a márka labilis volta miatt dollárban fizetik ki a német vásárlá-sukat. Berlinben a külföldi értékek árfolyama katasztrófálisan emelkedett. A hét elején a dollár árfolyama 58000 márka volt, a mai zárlatnál már elérte a 78250-es kurzust. A márka ezzel a roha-mos zuhanásával a lengyel márka és az osztrák korona értéke alá került, aminek következtében a leggyengébb európai valuta lett.

A francia frank egész héten esett Zürichben. Azonban a belföldi pénzpiacra ez semmi hatással nem volt.

Irányzat a jövő hétre: Lejben tovább hi hullámlás, német márkában és francia frankban esés.

Június 2-án, 100 lejért fizettek Kolozsvárt:

3300—3400 magyar koronát,
34500—34700 osztrák koronát,
781—782 francia frankot,
284—285 svájci frankot,
051—051½ dollárt,
1100—1110 olasz lírát,
39100—39150 német márkát.

Valutapiac június 2-án:

Bukarest. Devizák: Páris 1285, London 917, Newyork 198, Róma 940, Zürich 3590, Prága 600, Bécs 29-50, Budapest 4-25, Berlin 30.

Bukarest. Valuták: Márka 45-50, léva 150-160, török lira 145-150, font sterling 880-900, francia frank 1330-1340, svájci frank 34 1/2-35, lira 910-920, drachma 280-300, dinár 210-215, dollár 195-197, Napoleon 700-720, osztrák korona 29 1/2-30, magyar korona 420-432, cseh korona 600-610, lengyel marka 40-42.

Zürich. Nyitás-Zárlat: Berlin 75-71, Newyork 553-75-553-75, London 2562-2563, Páris 3597 1/2-3595, Milano 2595-2595, Prága 1658-1660, Budapest 10 1/8-10 1/8, Belgrad 660-660, Bukarest —, Varsó 100-100, Bécs 78-78 1/8, Bécs lebélyezett 78.

Berlin. Zárlat: Róma 3675, London —, Newyork 78250, Páris 5100, Zürich 14150, Prága 2360, Bécs 112, Budapest 1475.

Páris. Zárlat: London 7220, Newyork 1336, Berlin 22 1/2, Róma 7109, Prága 4610, Bukarest 770, Zürich 277 3/4.

Budapest. Valuták: Napoleon 19100, font sterling 14370-24970, dillár 5265-5415, francia frank 347-357, marka 680-720, olasz lira 246-256, osztrák korona 745-785, lei 28 1/2-30 1/2, szokol 157-163, svájci frank 955-985, dinár 61-63, lengyel marka 950-1030.

Hirdetmény.

A sátmari status quo izr. hitközség pályázatot hirdet egy kántor-metszői állásra. Pályázó elsőrendű zeneileg is képzett jóhangu kántor שיר וקורא ומורה és énekkar szervezésre és betanítására is képes legyen. — Fizetés — szabad lakás, tűzifa, fél שדוטה s itt szokásos mellékjövödelmeken kívül — megegyezés szerint. Szigoruan konzervatív rabbiktól eredő קבלות-másolatokkal és működési bizonyítvánnyal felszerelt, életkort és családi állapotot is feltüntető kérvények az előjáróshoz címzendők. Vasuti költség csak a meghívottaknak lesz megtérítve.

Az előjáróság.

KERESKEDELMI HITELINTÉZET R.-T. CLUJ-KOLOZSVAR, PIATA UNIRU (VOLT PÖTER) 20 SZ.

olvással a külföld bármely piacára kifizetéseket napi vagy fix áron, vásárol devizát és effektív valutát a legelőnyösebb feltételek mellett

Feketeerdői üveg és mindennemű

porcellánárut legolcsóbban

Telefon 588

Kerekes Ernő

áruházában vásárolhat

Cluj, Calea Reg. Ferdinand 4.

Engross! 1484

Endetall!

Miért tartózkodik Foch és Le Rond tábornok az utódállamokban

Jugoszlávia nem segíti Romániát, ha Oroszország megtámadja. Hírek egy közeli intervencióról

Milánó, június 2. A „Corriere dela Sera” belgrádi jelentése szerint Le Rond francia tábornok szerbiai utjának célja a szerb hadsereg megvizsgálása és egyuttal puhatolozás oly irányban, hajlandó volna a Jugoszlávia Románia segítségére menni, ha a bolsevisták megtámadnák Beszarabiát. A lap szerint Le Rond missziója nem járt sikerrel, mert

Szerbia még ma is oroszbarát, az ottani hatalom jelenlegi birtokosaira való tekintet nélkül.

Prága, június 2. A miniszterelnökhöz közelálló „Venkov” című lap Foch lengyelországi és csehországi, Le Rond tábornok

belgrádi, valamint az angol királyi pár római utazásából, hasonlóképen a jóvátételi ügyekben felmerült konfliktusokból arra következtet, hogy

a szövetséges államok között átcsoportosulás megy végbe.

Az egyik csoportot, amely alakulóban van, Anglia és Olaszország, a másikat Franciaország és a kisantant képezi. Sőt bizonyítja az az állásfoglalás is, amelyeket az antantállamok Ausztriával és Magyarországgal szemben tanúsítanak. A „Venkov” szerint Középeurópa mai helyzete olyan, hogy könnyen komplikációk származhatnak belőle, amelyek esetleg egyes hatalmak intervencióját teszik szükségessé.

Leszállított árak!

Heller, Weisz & Molnár divatáruházában

Cluj, Cal. Reg. Ferd. (Wesselényi-u.) 6

- Cosmanosi mosó voalok gyönyörű mintákban . 53.—
Mintás batisztok . . . 45.—
Divatmintás grenadinok . 98.—
Duplaszéles sima grenadinok minden színben . 61.—
Ia. Kelengyevászon . . 38.—

Epongeok, etaminok és az összes nyári divatujdonságok nagy választékban.

* Brázay kölni vize a szoba levegőjét fertőtleníti, tisztítja, felfrissíti. Mindenütt kapható.

Citrom, Narancs

és Sardella gyűrű (ringli) olasz gyártmány érkezett nagyobb mennyiségben

LÉB FIVÉREK

Cluj, Telefon 471

Marhovits F. órászersz! Arany-estüst ékszerek, kinaezüst és ezüst dísz tárgyak választéka. Szolid és pontos kiszolgálás. Tört aranyat, ezüstöt, brilliánt legmagasabb napi áron veszek.

VÁSÁROLJON A TERMELŐNÉL!

GYAPJUIPAR R.-T.

SAJÁT GYÁRTMÁNYU GYAPJUSZÖVETEK.

EREDETI GYÁRI ÁRAK!

Lloyd 1214

1461

KOSSUTH LAJOS-UTCA 24.

Kandia főzőcsokoládé felülmúlhatatlan minőségű. 1/8 kg.-os csomagokban is kapható. Minden háztartásban nélkülözhetetlen.

* Bürger-gyárak Tg.-Mures vegyszeti osztálya szállít minden mennyiségben terpentint és ásványolajmentes carbolíneumot.

Carol MIHÁLY Károly

gabona, termény és magkereskedő

Targu-Mures — Marosvásárhely

Sürgőny cím: Mihály Károly

Telefonszám 85 1522

Grünwald és Steiner Cluj, Piata Unirii 12. Női divatkülönleges árúháza

Tavaszi divatujdonságok:

BOEBERRY, COOVERCOOT köpenyre és kosztümre, CSIKÓS ANYAGOK ALJAKNAK nagy választékban 1472

Cluj telefonszám: 10-02.

Főüzlet: Cluj

Piata Unirii 13. szám

Telefonszám: 10-02

megkezdtem a fayence kályhák és más áruk eladását

FISCHER

„Iris” porcellángyár vezérképviselőt és főlerakat

Tg.-Mures Cluj, Reg. Ferdinand 7 Telefonszám: 2-97.

HÍR

Az Uj Kelet az egyetem napilapja. Az Uj Kelet cikkeinek jelölésével engedélyezett. Előfizetési árak: Egy félévre 320 lei. Felelős szerkesztő: M.

— Janovics J. Bukarestből jelent kolozsvári Magyar mes, a magyar színelőle emlékirat művészeti miniszter memorandumban. A mes megértésével foglalkoztat ezenfelül vezérigazgatójával. Jenő a színészferenciára ment (várad), Hevesi Kovács Imre, Fe társaságában. A nyitotta meg, de nyilatkozatai után tottak Jonel Ma kisebbségi szintű tásat ígerte. Meg vezető bizottság többséggel dr. délelőtt Valieanu sokat folytattak.

— Ujabb Romániába. Bukarestben a szerint angol publicista érkezni az itteni

— Ötszáz díjasok drágaságai. Ma érkezett a ternek a miniszter viselők és nyugdíjében költségvetés ennek elosztásáról 500 millió lej részére a folyó évi sági összes pótlék április hó 1-től.

Szállítási szlovákia és Ausztria lapja közli, hogy a romániai vabbá Románia szén- és áruszállás állapotát az 1889 berni nemzetközi alapelvek szerinti szállítást. Eszerint a levelek alapján részben a felleveletési állomáson feladónak kell összes engedély egyezmény a k fel. Ausztriába ténhetik Magyarországon keresztül. Cseh akár közvetlenül Magyarországon adáskor megkérve a vonalakat kíván

— Ötven évvel ezelőtt megszűntette a képviselők és szenátoroknak a k a betegápolási nyiban pedig a erdélyi kórházak delyezését kéri

— A lemondott. köztársasági elnököt, tegnap a miniszterhez, aki arról is lemondott.

— Háza mezőbándi Kovács helyett.)

HIREK

Az Új Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja.
Az Új Kelet cikkeinek utányomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.
Előfizetési árak: Egy hónapra 60 lei, negyedévre 170 lei, félévre 320 lei, egész évre 620 lei.
Felelős szerkesztő: Marlon Ernő dr.

— Janovics Jenő tárgyalásai Bukarestben.

Bukarestből jelentik: Dr. Janovics Jenő, a kolozsvári Magyar Színház igazgatója terjedelmes, a magyar színészek minden problémáját felölelő emlékiratot nyújtott át Banu szepművészeti miniszternek, aki megígérte, hogy a memorandumban foglaltakat jóindulattal és teljes megértéssel fogja tanulmányozni. Janovics tárgyalta ezenfelül Valieanuval, a színházak vezérigazgatójával. Pénteken délután Janovics Jenő a színészszindikátusban megtartott konferenciára ment Leőwei, Grosz László (Nagyvárad), Hevesi (Brassó), Tibor (Temesvár), Kovács Imre, Fehér Imre és Gáspár Jenő társaságában. A konferenciát Sturdza elnök nyitotta meg, de a többség bizalmatlansági nyilatkozatai után eltávozott. Új elnököt választottak Jonel Manulescu személyében, aki a kisebbségi színművészet fölkarolását és támogatását ígérte. Megválasztották a szindikátus új vezető bizottságát, közöttük nagy szavazattal többséggel dr. Janovics Jenőt. Szombaton délelőtt Valieanu főigazgatóval újabb tárgyalásokat folytattak.

— **Újabb angol publicisták érkeznek Romániába.** Bukarestből jelentik: A „Dimineața” szerint Scotus Viatoron kívül több angol publicista fog legközelebb Romániába érkezni az itteni viszonyok tanulmányozására.

— **Ötszázmillió a tisztviselők és nyugdíjasok drágasági pótléka.** A „Monitorul Oficial” ma érkezett száma közli a pénzügyminiszternek a minisztertanáchoz szóló jelentését a tisztviselők és nyugdíjasok helyzetének javítása érdekében költségvetésileg előirányzott fedezetéről és ennek elosztásáról. Eszerint a tisztviselők részére 500 millió lej kerül felosztás alá. A nyugdíjasok részére a folyó évi költségvetésbe felvett drágasági összes pótlékaik 40 százaléka állpittatik meg április hó 1-től.

— **Szállítási egyezmények Románia, Csehszlovákia és Ausztria között.** A CFR. hivatalos lapja közli a Románia-Csehszlovákia, továbbá Románia és Ausztria között létrejött szén- és áruszállítási egyezményt. Az új megállapodás az 1890 október 14-én megkötött berni nemzetközi egyezményben körvonalozott alapelvek szerint szabályozza az áru- és szén-szállítást. Eszerint a szállítási nemzetközi fuvarlevelek alapján történik és a szállítási illetéket részben a felvevő államon, részben a rendeltetési állomáson az átvevőnek kell fizetni. A feladónak kell gondoskodni a kivittelt illető összes engedélyekről és okmányokról is. Az egyezmény a következő utvonalakot sorolja fel. Ausztriába a szállítmányok irányítása történhetik Magyarországon vagy Csehszlovákián keresztül. Csehszlovákia területén a szállítást akár közvetlenül a határállomásokon át, akár Magyarországon át. A feladónak az áru feladáskor meg kell határozni, hogy melyik utvonalat kívánja igénybevenni.

— **Ötvenmillió az erdélyi kórházaknak.** Az április elsején életbelépett pénzügyi törvény megszüntette a betegápolási pótdót. Az erdélyi képviselők és szenátorok most memorandumot akarnak intézni a kormányhoz, amelyben kérik fogják a betegápolási alapnak további fenntartását, amennyiben pedig ez nem volna lehetséges, úgy az erdélyi kórházak részére ötvenmillió hitel engedélyezését kérik.

— **A lengyel államfő katonai rangjáról is lemondott.** Varsóból jelentik: Pilsudszky köztársasági elnök, aki csütörtökön beadta lemondását, tegnap levelet intézett a hadügyminiszterhez, akivel közölte, hogy katonai rangjáról is lemond. Pilsudszky a vezérkar főnöke volt.

— **Házasság.** Pap József író eljegyezte mezőbándi Kovács Margitot. (Minden külön értesítés helyett.)

A rákosszentmihályi családirtás

Tóth József elmondja hogyan pusztította ki a Lahmann-családot. Bádoghordókba rejtette áldozatait. A közönség meg akarta lincselni a vádlottat

(Budapest, június 2. Az Új Kelet tudósítója.) A rákosszentmihályi Lahmann-család kiirtása ügyében megkezdett tárgyalást szombaton folytatták. Molnár Tóth József, a többszörös gyilkossággal vádolnak, ezúttal részletes beismerő vallomást tett. — Január ötödikén — mondotta Tóth József — a János-utcai villa ebédlőjében együtt voltunk Lahmanné, Kövesné és a tizenhétéves Köves Gyula. A két asszony között, mint már többször megtörtént, heves szóváltás támadt az örökség kiadásáért. Ütötték, verték egymást az asszonyok, majd Kövesné a szomszédos szobából azzal a revolverrel tért vissza, amellyel az öreg Lahmann agyonlőtték. Kicsavartam kezéből a revolvert és édesanyja és fia jelenlétében agyonlöttem a fiatal asszonyt. A fiu az anyjához ugrott és fel akarta larmázni a környéket. Az ebédlő ajtajában elkaptam a fiatalembert és közvetlen közelből halántékra löttém.

Ekkor történt az emberileg legelképzhetlenebb jelenet: az öreg Lahmanné, akit a férjgyilkosság büntudata terhelt, segédkezett leánya és unokája holttestének eltüntetésében. A kettős gyilkosság elkövetése után az öreg asszony sirva kért: — Ólj meg most már engem is. Azt válaszoltam: — Irasd előbb reám a házadat. Nyugodtan viselkedtem, tudtam, hogy az öreg asszony nem árul el, mert ő is gyilkos. Felszólitottam, segédkeztek a fürdőszobába vittük, a fiut pedig az ebédlőben lévő pamlag alá rejtettük. Lahmanné továbbra is a villában maradt. Még aznap egy bádognál bádogládát rendeltem meg, amelybe Köves Gyula holttestét akartam rejtetni. A bádognak azt mondtam, hogy zsirt viszek Cseh-

szlovákiába, azért van szükségem a bádogládára. Két nap múlva a fiu hulláját az öreg asszony segítségével begyömösöltem a ládába, azután beforasztottuk és elástuk a mosókonyha földjébe. Kövesnének nem készítettem külön bádogkoporsót, mert anyja sajnálta a költségeket. Lahmanné nagyon haragudott leányára és azt hangoztatta, nem hajlandó az elföldelésért újabb költségeket venni magára. Éjszaka a villa lépcsőfeljárójának közelében gödröt ástam és kötelenn eresztettem le a fiatal asszonyt. Másnap a bádognál mégis rendeltem egy bádogfedelet, felástam a sirt és a holttestet újra elföldeltem.

— Ezután kivittem a villába lakni a Kanizsay-házaspárt. Az öreg asszony még akkor is ott lakott. Harmadik nap Kanizsay jelenlétében az öreg Lahmannét is meggyilkoltam, zsinnyal megfojtottam. A holttestet néhány napig a fürdőszobában rejtettem. Később Budapestre vittem és Kőrös-utcai lakásom padlásán rejtettem el. Néhány nappal ezután Kispesten Szegi Margit munkásné Rózsa-utcai lakásának kamrájában egy pléhládában elástam és hallgatásáért a munkásnének ötvenezer koronát adtam.

Amikor Molnár Tóth Józsefet vallomása után visszakisérték cellájába, az összeverődött tömeg meg akarta lincselni. — Gyilkos! . . . Gazember! . . . Fel kell akasztani! — Kiáltották mindenfelől. A rendőrség tegnap reggel házkutatást tartott Tóth lakásán, ahol tizenöt darab amerikai aranyból készült ékszer és egy aranyórát találtak. Megállapították, hogy az értéktárgyak a Lahmann-család tulajdonát képezték.

A tárgyalást hétfőn folytatják, az ítélet a hét végére várható.

— Akit a minisztérium jelentett föl.

Még 1920-ban történt, hogy a földmivelésügyi minisztérium hivatalosan megbizta Rainholdt Horvát műszaki tisztviselőt, hogy végezze el az Orlát-hegyen kijelölt földméréseket. Rainholdt, hogy kiküldetésének eleget tudjon tenni, a szükséges műszereket a nagyszabedű állami építészeti hivataltól kérte kölcsön. Egy vasárnap, amikor a földmérési munkálatok szüneteltek és Rainholdt berándult a közeli Nagyszabedűbe, ismeretlen tettesek feltörték a hegyen felállított irodáját és a négyezer lej értékű műszereket ellopták onnan. Másnap, amikor Rainholdt a lopást felfedezte, azonnal értesítette a minisztériumot és a tettesek ellen feljelentést is tett a legközelebbi csendőrszékben. Azóta három év telt el és közben Rainholdtot nyugdíjazták, most pedig a minisztérium feljelentést tett ellene, hogy az eltűnt műszereket árát térítse meg.

— **Nem szünik meg a kolozsvári bejelentőhivatal.** Kolozsvár költségvetésének negyven százalékos redukciója válságos helyzetbe sodorta a csendőrségen működő központi bejelentőhivatalt, amely husz alkalmozottjának havi 1300 lejes fizetését nem tudta fizetni az engedélyezett százezer lejes évi büdzséből. Michnea kapitány, a hivatal vezetője erről jelentést tett dr. Utalea polgármesternek, aki megígérte, hogy a hivatal megszűnését okvetlenül megakadályozza. Bizottságot fog kiküldeni annak megállapítására, hogy a teendők elvégzésére okvetlenül szükséges-e a jelenlegi tisztviselőlétszám s ha igen, akkor az előirányzott 380 ezer lejt a város folyósítani fogja. Ellenkező esetben a hivatalnokok egy részét elbocsátják, hogy a többiek fizetését ne kelljen redukálni.

— **Kommentár nélkül.** Lapunk pénteki számában nagyváradi tudósítónk tollából interjút közöltünk Scotus Viatorról. A „Keleti Újság” ma reggeli számában a valóságban szándékosan meg nem felelő híradás látott napvilágot, amely szerint Scotus Viator nem adott interjút az Új Kelet számára. Nagyváradi tudósítónk kategórikusan megcáfolja a „Keleti Újság” erre vonatkozó hírért és utal arra, hogy az interjú, amely több nagyváradi újságíró együttes jelenlétében folyt le, az Új Keletével teljesen egyező tartalomban jelent meg a nagyváradi lapokban is.

— **Meghiusult tojáscsempészeti kísérlet.** Nagyváradról jelentik: Pénteken a biharpüspökii várnra egy vagon faszén futott be, amelynek feladójaként Márton Béla szerepelt. A vámhatóságok

előtt gyanusnak tűnt fel a vagon, átvizsgálták tartalmát és a faszén között ládában elrejtve negyi venezer tojást találtak. A vámhatóságok azonnal elkobozták a nagymennyiségű tojást és az esetről jelentést tettek az ügyészségnek.

— **Jorga afférja a Román Akadémiával.** Bukarestből jelentik: Az akadémia történelmi szakosztályán tegnap tagválasztások voltak. Többek között megválasztották Bas mérnököt is, akinek megválasztását Jorga ellenezte. Emiatt Jorga bejelentette lemondását akadémiai tagságáról.

Nem szabad hitelezni csak pontos és megbízható információ alapján. Románia legnagyobb információs irodája a Radio R. T. információs osztálya. Cluj, Postafiók 127.

— **A hadsereg és a vasutak faszükséglete.** Az erdélyrészi Faegyesület a héten megkezdte a tárgyalásokat a katonai parancsnokságokkal a hadsereg tüzfaszükségletének fedezésére vonatkozólag. Miután úgy a szállítási díjak, mint a termelési költségek vidékenként váltakoznak, a katonai parancsnokságokkal eddig úgy állapodtak meg, hogy a Faegyesület hét körzete külön-külön fog szerződni a területükön lévő hadtestparancsnokságokkal. A Faegyesület a szerződés feltételeit illetően junktimba hozta a hadsereg tüzfával való ellátását a CFR. faszükségletének fedezésével. A Faegyesület tüzfá-bizottsága egyébként most erős mozgalmat indított a cserés tölgyfaexportot megtiltó kormányrendelet ellen.

* **Tapéták a legmodernebb és művészi kivitelben,** bársony, selyem és legszebb mintákban kaphatók a Friedmann-féle könyvkereskedésben Kolozsvárt, Főter 26. Szobák és lakások tapétázását vállalom. Minták vételkötelezettség nélkül megtekinthetők.

* **Legújabb divat szerinti ruhák** Lukács-úr divatszalonjában készülnek Wesselényi-u. 20. I-ső emelet. Szolid és pontos kiszolgálás.

Legolcsóbban
fest, tisztít az

UNIO
gőzmosógymárka
Cluj, C. Reg. Ferd. 133

1388

Közgazdaság

Milyen legyen az állatkivitel új rendje?
A június elején meginduló állatexport alkalmával a romániai gazdasági intézet bekérte a kereskedelmi kamarák véleményét az állatkivitel új rendjéről. A kamarák az exportörök, a gazdák és saját véleményüket a következőkben összegeve terjesztették a gazdasági intézet elé. Az exportörök álláspontja: Szabad kereskedelem, de azzal a megszorítással, hogy csak bejegyzett cégek exportálhassanak, még pedig csak hivatalos marhát. A drágaság oka az, hogy erős valutájú országokból jöttek vevők s felverték az árat. Jó a kontingentálási rendszer is, de csak nagy városokra (Bukarest, Cluj) szorítva és szigorú ellenőrzés mellett. Főleg pedig ne adjanak permiszket papoknak, tanítóknak és képviselőknél, akik a permiszt drágán eladják a kereskedőknek s ezzel az árut drágítják. Ugyanez áll a sertésekre is. Külföldiek ne tizhessenek nálunk állatkereskedelmet. A gazdák véleménye: Teljes szabadság. A kiviteli vámtól ne darabszámba, hanem érték szerint számítsák. A határon megbízható és tisztességes tisztviselők alkalmaztassanak. Legyen mindig elég vasúti kocsis gyorsúrára. A kamarák álláspontja: Teljes szabadság a belföldi fogyasztás érdekében megvédésével. A világparitási ártól nem kell félni, mert a valuta javulni fog s ezzel az olcsóbbodás beáll.

Az állatexport iránya. A „Consum“ mai száma írja: A kereskedelmi miniszter június 1-ével felfüggesztette az állatkiviteli tilalmat, így tehát ismét megindul az állatexport Romániából. A rendelkezés szerint tudvalevőleg egyelőre csak azok exportálhatnak, akik már régebbi permisszel rendelkeznek. A romániai állatexport engedélyezése nem a legszerencsésebb időben történt, mert az állatexportban legversenyképesebb Dánia a nyári évszakban teljes mértékben szállítóképes és olcsóbb áron tudja Csehszlovákia szükségletét fedezni, mint Románia. Az export sem valami kilátásos a romániai exportörök számára, mert az első nagy szállítmányok egyébként is lenyomják az árakat künn; bent pedig áremelkedés várható. Az állattartó gazdák tudják, hogy a régi permiszek lebonyolítása időhöz kötött és ezt a körülményt ki akarják használni. A romániai állatexport most sokkal kilátásosabb lenne Kelet felé, különösen Konstantinápolyba, a marosvásárhely—galaci vonal mellett.

A Malomszövetség és az új termésrendelet. Az Erdélyi és Bánati Központi Malomszövetség e hónap kilencedikén rendkívüli közgyűlést tart Kolozsváron, hogy állásfoglalását az új termésrendelettel szemben lezögezzék. A szövetség ma is a szabadtermelés behozatalát kívánja, mert csak így látja a normális gazdasági állapot egészséges kifejlődésének lehetőségét. A kormány az ügyek mai állása szerint a mai maximális rendszerhez ragaszkodik, mindössze jelentéktelen áremelkedés engedélyezését helyezve kilátásba. A kormány ugyanis így látja lehetségesnek a drágaság lefokozását. Valószínű azonban, hogy a kormány is közeledni fog a Malomszövetség és az O. F. P. szempontjához.

Az iparvagyántulajdonosok a semmitőszékhez fordulnak. Brassóból jelentik: Az iparvagyántulajdonosok elhatározták, hogy a CFR. által önkényesen felemelt iparvagyántulajdonosok a legfőbb semmitőszék, a Curte de Casatie döntését kéri ki. A kolozsvári iparvagyántulajdonosok a maguk részéről csatlakozni fognak ehhez az akcióhoz. A brassói iparvagyántulajdonosok addig is, míg a legfőbb semmitőszék dönt a vitás kérdésben, megtagadják a felemelt díjak fizetését, amelyeket csak végrehajtási kényszer esetén fizetnek meg.

Az iparfelügyelőségek új beosztása. A Consum jelenti Bukarestből: Az ipari és kereskedelmi minisztérium június hó elején az erdélyi iparügyi felügyelőségeket három kerületi felügyelőségre osztotta fel. Ezek közül a temesvári, amely kiterjedt Temes-, Torontál-, Krassószörény-, Arad- és Hunyadmegyére. A hivatal főnöke Faur iparfelügyelő. A kilencedik kerületi felügyelőség Kolozsváron székei,

a következő megyékkel: Máramaros-, Szatmár-, Bihar-, Szilágy-, Szolnok-Doboka-, Beszterce-Naszód-, Kolozs- és Torda-Aranyosmegye. A hivatal főnöke Damian mérnök, iparfelügyelő. A tizedik kerületi felügyelőség székhelye Brassó és hozzátartozik Marostorda-, Csik-, Kisküküllő-, Udvarhely-, Nagyküküllő-, Háromszék-, Alsófehér-, Szeben és Fogarasmegye. Hivatalfőnöke Fabricius iparfelügyelő. A rendelet következtében a nagyváradi és az aradi iparfelügyelőségek feloszlanak és beolvadnak a kolozsvári, illetőleg a temesvári iparfelügyelőségek keretei közé.

A vámtarifák módosítása. Megirtuk, hogy a legfelsőbb vámbizottság június 5-én értekezletet tart Bukarestben a pénzügyminisztériumban a liszt, buza és fa kiviteli és behozatali vámtétel módosítására vonatkozólag. Azok, akik kérésekkel akarnak fordulni bizonyos kivitelre vagy behozatali vámtételek redukálására vagy felmentésére, kéréseiket a vámvezérgazgatósághoz küldjék.

SPORT

A mai mérkőzések. A bajnoki játékok a befejezéshez közelednek és a csapatok megfeszített erővel küzdenek a büszke bajnoki címért, illetve az esetleges jobb helyezéért. Ma különösen érdekes és a bajnokság állásán fontos változást hozható két mérkőzés kerül eldöntésre. Délután 4 órakor az Universitatea—KMTE csapatai találkoznak, hol a munkáscsapatnak utóljára nyílik alkalma pontszerzésre, ami nézetünk szerint az Universitatea ellen aligha fog sikerülni. Utána d. u. 6 órakor a Haggibor—CFR mérkőzés kerül eldöntésre, mely előreláthatólag a Haggibor győzelmével fog végződni, bár a CFR csapata nem kis ellentállást fog kifejtani a győzelem megakadályozására. Az Universitatea—KMTE mérkőzést Czinczár, míg a Haggibor—CFR mérkőzést Koncz Rudolf fogja vezetni. Az elsőosztályú mérkőzések előtt az Elite—DMTE másodosztályú bajnoki mérkőzés kerül eldöntésre.

Az osztrák kupa elődöntő-mérkőzés eredményei. A csütörtökön lejátszott kupa elődöntőben a Rapid—Wacker és Hakoah—Sportklub mérkőzések kerültek eldöntésre. A Rapid—Wacker mérkőzés óriás meglepetésre 1:2-ös félidő után 4:2 eredménnyel a Wacker javára végződött. A Hakoah—WSC mérkőzés félidőjében a WSC 2:1-re vezetett, de a Hakoahnak sikerült az eredményt egalizálni, annak dacára, hogy a második félidő csak tíz emberrel játszotta végig. A játékot meghosszabbították, de az eredményen a csapatok már nem tudtak változtatni. A mérkőzést újra játszó és a győztes fog mérkőzni az osztrák kupáért a Wacker csapatával.

Az idei angol kupagyőztes Bolton Wanderers táviratilag kért ajánlatot az MTK-tól egy Budapesten lejátszandó mérkőzésre. Az MTK ugyancsak táviratilag 100 angol fontot ajánlott fel a Bolton Wanderersnak, mely ha elfogadja az ajánlatot, ugy június 6-án vagy a MTK, vagy az FTC—MTK kombinált csapata mérkőzne az angol csapattal.

A kolozsvári bírák csütörtök este tartották rendes évi közgyűléseket a Park-kávéház emeleti helyiségében. A közgyűlésen nagyszámú megjelent bírák a következő új tisztikart választották. Elnök: Koncz Rudolf, al-elnök: dr. Vatian Sabin, titkár: Adorján Ödön, pénztáros: Jakobi Ernő, ellenőrök: Fettesmann Dezső és Cicloca Moise. Bizottsági tagok: Czinczár Imre, Grim Kálmán, Nagy Lajos, Petrán Sándor és Pop Joan. Az oktató bizottság elnöke Molnár Lajos, tagjai Winkle István, Koncz Rudolf, Nagy Lajos és dr. Vatian, bírók: Molnár Lajos, Koncz Rudolf és Mezei Géza.

*** Tennisz és uszófelszerelések,** tornacikkék nagy választékban érkeztek Sugar & Co. sportáruháza Cluj, Calea Victoriei 5. (v. Kossuth Lajos-utca.) Tenniszűtők hurozását és javítását vállalja. Kérjen árjegyzéket.

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

Heti műsor

Vasárnap d. e. 11 órakor: Karinthy Frigyes és Zsolt Béla matinéja. Premier-helyárral.
Vasárnap d. u. 3 órakor: Bucukeringő. (Olcsó helyárral. Sorozatszám 420.)

Vasárnap este 8 órakor: Levendula. (Operettújdon-ság 2-szor. Premier-helyárral. Bérletszám: 421.)

Hétfő: Levendula. (Operettújdon-ság 3-szor. Rendes helyárral. Bérletszám 140. B. Sorozatszám 422.)

Kedd: Levendula. (4-szor. Rendes helyárral. Bérletszám 141. C. Sorozatszám 423.)

A színházi iroda hírei:

Karinthy Frigyes és Zsolt Béla matinéja egy héttel később. Közbejött akadályok miatt a ma délelőttre hirdetett Karinthy Frigyes és Zsolt Béla matinéja egy heti halasztást szenved. Az előadás jövő vasárnap délelőtt lesz megtartva. A mostani előadásra előreváltott jegyek árait kivételre a pénztár visszafizeti.

Levendula. Hosszu ideig a Levendula c. operettújdon-ság fog uralkodni a Magyar Színház műsorán. Vasárnap másodsor adják a hangulatos, operett, amelynek zenéje igazi kincsésbánya, mert a legünnepeltebb mesterek: Schumann, Schubert, Chopin műveiből van összeállítva. Hétfőn, kedden és szerdán bérletfolyamban s hétfőn pedig bérletszünetben, de szintén rendes helyárral kerül színre a pompás újdon-ság.

A kerti színház megnyitása. A Magyar Színház szamospartai oldalán az elmúlt nyáron pazar kényelmességgel szabad színház épült. Ennek a kerti színháznak a megnyitása szombaton este lesz. A közönség a szabadban ülhet, dohányozhat és amellet gazdag büffé is áll a rendelkezésre. Megnyitóelőadásul a Fenevad című spanyol bohózatújdon-ság kerül színre, rendes helyárral. Az előadás fél tizenegy órakor kezdődik s éjjel után egy félórával ér véget.

Magdolna. Érdekes repriz lesz a jövő vasárnap este a Magyar Színházban. Rákosi Jenőnek évek óta nem adott parasztdramáját, a Magdolnát fogják teljesen új betanulással s új szereposztással előadni.

Hol a férjem? Csütörtökön este lesz az első előadása Ganderra tinom, elmés, új vigjátékának, amely Hol a férjem? címen Szép Ernő mesteri fordításában kerül színre. A női főszerepet vendégként Kálmán Sári az aradi színház kitűnő drámai színésznője játssa.

Filmszenzációk. Nagyszabású filmszenzációkat hirdet a jövő hétre a három mozgófényképszínház: Az Egyetem-mozgóban hétfőn, kedden és szerdán Jocelynt fogják adni, amelynek keretében a francia torradalom legvéresebb eseményei jelennek meg a néző szeme előtt. Csütörtökön és pénteken pedig Nedda Vernonnal a főszerepben a Lady Godiva c. történelmi filmdráma kerül színre. Az Urániában egész héten az óriási sikert aratott Dr. Mabuse reprize lesz. Hétfőn és kedden az első részt, szerdán és csütörtökön a második részt s pénteken és szombaton a befejező harmadik részt adják. Az Apolló műsora: Hétfőn utóljára adják az Abszint c. amerikai újdon-ságot, keddtől kezdve pedig a négy részből álló és 20 hatalmas felvonásból álló A vörös boszorkány kerül előadásra. Minden rész csak egyetlenegy napig látható. Kedden az első rész (Páris rejtelmei) szerdán a második rész (A borzalmas éjszakája), pénteken pedig az utolsó rész (Az igazság diadala) kerül színre.

Mégseholés soha

nem voltak kaphatók
készen olyan kitéző

öltönyök,
felöltők,
fiuruhák,

mint most
KATZ és MENDEL
cégnél Cluj, Főter 10. szám.
Szövetek nagy választékban.

A Zsidó Nemzet
Cluj-Kolozsvár

IV. SZ

1923. március 1.
folytak be:

Értékek
Persely
Aranykönyvi bevezetés
Erdélyi-kolonia
Nordau-város
Temesvár

Brasov: Steinmetz
10, Surduc; Dr. Schol
Izsák Béni 26, Siria; D

Mit

Cluj: Feuerstein
Kugler Félixné 205-71,
Grova: Fürstner Rezső
Fürstner Aladár 50, Fo
Hugó 1985, (436-81) Sz

Aranykö

Wald Teréz és Dr
beve
Eljegyzésük alkalm
York 500—,

Erdő

Borosineu: Pollák
Ignác 100m², Halász A
Serend 50m², Lipkovier
telek 40—40m², Roger
Jónó, Merkler Vilmos,
Schein Rózsa, Scheer K
10—10m², Berkovits Al
Haufmann Andor, Ma
4—4m², Csillag Andor
rabbi, Csillag Sándor, Ha
Sándor 1m².

Temesvárról 200

Schwartz Miksa para

A II. Somér csapat
A „Traansylvan
Dr. Havas József
dur

A II. Somér csapat

30m², Stern Samu 20
Károly 10—10m², Pollák
t. t., Grünfeld Lajos 6
Andre, Abraham Izsák 5
Mór, Berkovics Bernát,
Noszin Mór, Jakab Ma
Simon, Zador Margit,
4—4m², Lázár Adolphe,
3—3m², „Barzel” keres
Szatmári Mór, Sámson
Samu, Sámson Andor, M
Eszébet, Kálmán János
Katz Ignác, Rottmar
Feuermann Ilus 2—2m²,
Salomon Márton, Zelig L
Hámán Zelma, Zelig Laj
Friedmann Lajos, Hirsch
Izsák, Lóbbi Dániel, Schw
Sándor, Léb Bernát, Kol

Norda

Gyermeke

Lugoj: Hátai Olga
Emanuel 44, Hermann C
Jósi 154, Szidon Zsuzs
71, Spiegel Rózsi 172,
105, Kornstein A. 37, K
83, Halmos Vefa 116, F
10, Irsai György 52, Fri
60, Waldner Aranka 4
Gyuri 170, Dobó Ilona
Pál 73, Reiner Magda 1
Háthy 117, Földvári E
Szlinsky Miklós 46, Ga
N. N. 55-50, Kármán E
Springer Berta 78, Sip
Bronfeld Edith 8, (3801),
ann. III. o. t. gyűjtése
mával 100, Klingler Józ
fogadásból kifolyólag 10
Béni purim alkalmával
Zsigmond purim alkalm
Hermann 30, Berkovics
purim alkalmával (120—

קר קימת לישראל

**A Zsidó Nemzeti Alap Erdélyrészi Irodája,
Cluj—Kolozsvar Calea Reg. Ferdinand 48.**

IV. sz. Kimutatás.

1923. március 16-31-ig a következő adományok jöttek be:

Ertékek	251.— Lei
Persely	1.364.06 "
Aranykönyvi bevezetés	500.— "
Erdélyi-kolonia	4.410.— "
Nordau-város	5.645.— "
Temesvár	20.000.— "
Osszesen:	32.170.06 Lei

Ertékek

Brasov: Steinmetz Kálmán 150, *Cluj:* Scherf Bernát 10, *Surdac:* Dr. Schorsch Alfréd 39, *Nyárádszereda:* Izsák Benő 26, *Siria:* Dr. Vajda Jakab 26, Lei: 251.—

Persely

Mintaperselyek
Cluj: Feuerstein Kálmán 775.25, *Orsova:* Özv. Kugler Félixné 205.71, *Grádiste:* Grossmann Mór 100, *Orsova:* Fürstner Rezső 74, Grimm A. Józsefné 59.50, Fürstner Aladár 50, Forschner Max 27.75, Scheinberger Hugo 19.85, (436/81) *Suptac:* Farkas Lipót 50, Lei: 1.364.06

Aranykönyvi bevezetés

Wald Teréz és Dr. Blank Illés aranykönyvi bevezetése Cluj.
Eljegyzésük alkalmával Dávidovits Hermann New York 500.—, Lei: 500.—

Erdélyi-kolonia

Borosineu: Pollacsek Miksa Honétő 200m² Vértés Ignác 100m², Halász Antal Selénd 50m², Roger Jenő 50m², Lipkovier Gyula Arad, Löwy Márkus Ápa-
tiek 40-40m², Roger József Baluhány, Dr. Szarvas János, Merkler Vilmos, Scheer Lajos 20-20m², Sonnen-
schein Rózsa, Scheer Kohn Béla Alváca, Weisz Mihály 10-10m², Berkovits Albert Alváca, Klein Jakab 5-5m²,
Kaufmann Andor, Major László, Deutsch Zsigmond 4-4m², Csillag Andor és Ernő Arad 4m², Stern Jakab
Abbi, Csillag Sándor, Hauser Simon 2-2m², Reichenberger Sándor 1m², Lei: 3.150.—
Temesvárról 20.000.—, (részletezve legközelebb) Lei: 20.000.—

Schwartz Miksa parancsnok testvér dunamja Cluj.

A II. Somér csapat gyűjtése 29m² Lei: 145.—

A „*Transylvanniai Somérok*“ *nachlaja*
Dr. Havas József helyettes parancsnok testvér dunamja Cluj.

A II. Somér csapat gyűjtése: Feuerstein Kálmán 20m², Stern Samu 20m², Grünstein Helén, Kárpner György 10-10m², Pollák Sándorné 8m², „Fehérvizi Faipar“ 4m², Grünfeld Lajos 6-6m², Szentes Dénes, Sámson Endre, Abraham Izsák 5-5m², Sámson János, Szűszmann Mór, Berkovics Bernát, Markovits Lajos, Zádor Rudolf, Szász Mór, Jakab Manó, Grünwald és Steiner, Krausz Simon, Zádor Margit, Székely Béláné, Zádor Erzsébet 4-4m², Lázár Adoné, Schwartz Bernát, Katz Móritz 3-3m², „Barzel“ kereskedés, Lázár Aron, Goldstein N. Szatmári Mór, Sámson Endre, Ligeti Mihály, Baumzweig Samu, Sámson Andor, Markovics Elek, Bíró Jenő, Rimóci Erzsébet, Kálmán János, Blau Zoltán, Szabó Jenőné, Katz Ignácné, Rottmann Mártonné, Rosmann Jenő, Feuermann Ilus 2-2m², Schwartz Sándor, Kepets Samu, Sámson Márton, Zélig Rezső, Nágó Bella, Zélig Margit, Sámson Zelmá, Zélig Lajos, Simon Tibor, Székely Miklós, Friedmann Lajos, Hirsch Zaler, Tureltaubné, Kertész Jenő, Löbli Dániel, Schwartz József Oradea-Mare, Weisz Sándor, Lób Bernát, Kohné 1-1m², Lei: 1.115.—

Nordau-kertváros

Gyermekek purimi gyűjtése

Lugoj: Hátai Olga 59, Singer Pál 183, Weisz Immanuel 44, Hermann Gyuri 108, Róth Imre 69, Szöny István 154, Szidon Zsuzsi 134, Osi Béla 78, Riesz Tibor 100, Spiegel Rózsi 172, Held Ernő 29, Spitzer Rózsi 100, Kornstein A. 37, Kármán Jenő 319, Holitsék Erzi 100, Halmos Vera 116, Friedmann Sándor 54, Fried Imre 100, Irsai György 52, Friedmann Sári 92, Wohlberg Ernő 100, Waldner Aranka 44, Löwinger D. 44.50, Krauss Gyuri 170, Dobó Ilona 317, Fekete Miklós 78, Epstein József 73, Reiner Magda 100, Földvári Ilonka 81.50, Szidon Jenő 117, Földvári Eliz 52.50, Szidon György 127, Hinsky Miklós 46, Galanda Lenke 71, Böhm Pál 55, N. 55.50, Kármán Ernő 49, Markovits László 38, Springer Berta 78, Sipos László 30, Klein István 59, Ronfeld Edith, (3801.) *Cluj:* Dázkál Sándor, „Tharbut“ Hermann. III. o. t. gyűjtése 157, Hoffmann S. purim alkalmával 100, Klinger József és dr. Ellner Zwi közötti megadásból kifolyólag 100, (357.—) *Nyárádszereda:* Izsák Benő purim alkalmával 20, *Oradea mare:* Neumann Zsigmond purim alkalmából 100, *Gheorgheni:* Struhlermann 30, Berkovics Lázár 50, Bacher Dávid 50, purim alkalmával (120.—), *Brasov:* Gál Albert purim

alkalmával 100, *Surdac:* Az ifjuság 204, *Hunedoárd:* Sternheim Borcsa 160, Zuckerberger Manóka 101, gyűjtött purim alkalmával (261.—), *Siria:* Sonnenklár Imre és Weisz Ferenc 140, gyűjtött purim alkalmával Weiler Teréz 24, (164.—), *Petrosani:* Kreimann Izidor purim alkalmával 25, *Borosineu:* Lichtenstein Magda és Krausz Ibi 413, gyűjtött purim alkalmával, *Aiud:* Berger Samu purim alkalmával 30, *Dej:* Adelstein N. purim alkalmával 30, *Bata-mare:* Kepecs Menyhért purim alkalmával 20. Lei: 5.645.—

A Zsidó Nemzeti Alap Erdélyrészi Irodája.

Telefon 81. Ládagyár Fióküzlet: Egeres

Mindennemű ládákat és fadóbozókat összeszegezett és szétszedett részekben megrendelésre azonnal készít és szállít a legolcsóbb napi áron 1921

Sajovics és Lebovits falkereskedés és ládagyár

Cluj, Strada Cernaui (volt Kajántói-ut) 1 szám

Circus Olympia

Városunk közkedvelt vállalata a közeli napokban megérkezik

84 személy, 26 lo, saját villanyvilágítás és zenekar

Bővebbet a falragaszokon
5678

Tüchtiger Kantor

Jung verheiratet mit schöne muzikalische Stimme fähig mit Chor zu beten und guter Balkore ist, zucht Posten. An die Administration des Blattes.

Norddeutscher Lloyd
Brema

F. Missler
Bréma - Amerika

Amerikába való kényelmes utazás csak a Norddeutscher Lloyd, F. Missler világhírű gőzhajóin tehető meg

Ezeket a hajókon még a III. osztály is kényelmes fülkékkel van berendezve. Az élelmezés pedig elsőrangú. — Érdeklődőknek szívesen szolgál ingyenes felvilágosításokkal a

Romániai vezérképviselőt Bukarest, Calea Grivitei 130

(Bejárat a Strada Polizuról) valamint a temesvári fiók: Temesvár, Korona-szálloda, 24. szoba (a pályaudvarral szemben), ahol az irodánk ideiglenesen lett elhelyezve. További fiókok az ország minden nagyobb városában.

PAPIRKERESKEDŐK, BANKOK ÉS IRODÁK FIGYELMÉBE!

Más vállalkozás miatt üzletemben levő papírárukból június hó 15-ig

kiárúsítást rendezek.

5674

Kaphatók nagy választékban:

napi gyári áron alul mindenféle író- és nyomópapírok, írónok, irodai felszerelések, üzleti könyvek, raszterek, tinták.

Iskolai füzetekből óriási választék.

Viszonteladókknak nagyobb vételnél még külön engedmény!

Fuhrmann Utóda Gombos, Cluj, Cal. Victoriei 2

Külföldi likőr- és pezsgő-különlegességek kaphatók **LUCULLUS-nál** Oradea-Mare Bemer-tér. 1392

Modern üvegesiszolda és tükönárugyár

PÉCHY ÉS TÁRSA !

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD), STR. SAGUNA (KAPUCINUS-U.) 20

Készíti a legszebb tükroket és butor-
üvegeket minden méretben és
Ujrafoncsorozás
mennyiségben! Kérjen árajánlatot

Kötött, szövött és norinbergi áruk nagy-kereskedése Oradea-Mare—Nagyvárad, Nagypiac-tér 1352

Schönberger, Spitz & Co.

APROHIRDETÉSEK

Apróhirdetések egyszeri közlési díja szavanként 2 lei. Vastagabb betűvel szedett szavak 3 lei. Legkisebb apróhirdetés díja — 10 szög — 20 lei. Jelíges hirdetésekre semminemű felvilágosítást nem adunk. A beérkező ajánlatok helyi hirdetéseknek a kiadóhivatalban vehetők át, vidékiek a kívánt címre továbbíthatók. Erre a célra a hirdetés díjon kívül 2 lei 60 bani bélyegköltség fizetendő.

Tordán Banya gyógy-sósfürdőben azonnal be-költözhető, kies fekvésű, osinos, emeletes nyaraló villaépület 60.000 leiert eladó. Megbizott: Luka győgyökség Torda. 5670

Gözkazán szekrény-alaku 8,56 fűtőfelületű 4 légkörnyomású azonnal eladó. Herczeg Géza vegyészeti gyára Dézsmatut 26. 5672

Duplicater üst két-tülső 200—500 liter tartalommal megvételre kerestetik. Herczeg Géza vegyészeti gyár Dézsmatut 26. 5673

Megvételre keresek lehetőleg a város belsejében két-három szobából álló, szeptember elsejére beköltözhető házat. Ajánlatokat „Beköltözhető” jelige alatt a kiadó továbbít.

5—7—12 P. S. benzínlocomobilok új és használt jökarban, egy 35 hl. tartány olcsón eladók. Rein Cluj, Pata-utca 33.

Kezdőknek zongora-órát adok. Zápolya-u. 6. 5677

Singer varrógép eladó, vevőt géphimzésre díjtalanul kitanítom. Bíróné Bocskai-u. 3. sz.

Malom-u. 16. szám alatt bérbeadó üzlet, mel-lékkelhelyiséggel együtt. Bővebb felvilágosítást ad Schwartz Ignác (Radák-u.) str. Dacia 5, d. e. 8—9 óra között. 5667

Egy idősebb és egy fiatal románul, magyarul beszélő ügyes kiszolgáló segédet keresek a rőfös és divatszakmában. Fényképes ajánlatot kér Spitz Béla Satmar. 5666

Destillateur 24 éves, a szeszipar minden ágában magasabb fokon kép-zett (likőr, eszenciagyártás, pálinkafőzés stb.) vezető állást keres. Jel-ige „Destillateur” alatt a kiadó továbbít. 5675

Raglán

esőköpeny, öltöny

Neumann M.

1502 cégnél Cluj, Főter

Rézműves, rézöntő és gépjavitó műhely

CLUJ, Széchenyi-tér 32.

KOROM J. 1465

„TACÁMUL”

EZÜSTÁRUGYAR
CLUJ-KOLOZSVÁR, Str. Avram Iancu volt Petőfi-utca 3

Ezüstöt

a legmagasabb áron vesz!

Gyárt evőeszközöket, dísztárgyakat csak viszonteladóknak

Telefon 4-82. Sürgőncím: Tacámul Cluj

500000 méter

létező legszebb és legfinomabb
cseh gyártmányu textil rőfösárukat
sikerült
mint alkalmi vételt
rendkívül
előnyösen besze-rezni és gyári áron
azok a
mai naptól kezdve
kizárólagosan csakis a
detail (kicsinyben) vásárló közönség
részére
kerülnek eladásra.

Az elárusítást helyszüke miatt a **cluji állomással szemben** lévő **nagyáruházunkban** rendezzük az **alanti árjegyzék** szerint:

Az eladás június hó 1-én, péntek reggel 9 órakor kezdődött		Forgalmi napi ár méterenként Lei	Mai eladási ár méterenként Lei
30.000 méter	Delainék	55.—	35.—
50.000 „	Voilok mosókartonok	45.—	30.—
20.000 „	Francia batisztok	55.—	35.—
30.000 „	Zephirek legfinomabb cérna szálú	65.—	40.—
4.000 pár	Férfi Sockni (Pastell)	15.—	10.—
5.000 „	Női harisnya	25.—	15.—
25.000 méter	Csipke függönyök	45.—	30.—
1.000 garnitúra	6 személyes len damast garnitúrák	500.—	350.—
8.000 drb.	Valódi lentörülköző	65.—	45.—
30.000 méter	Finom vékony selyemszálu chiffonok	42.—	30.—
30.000 „	Lilium selyemszálu vásznak	50.—	38.—
20.000 „	Alsó lepedővásznak Ia minőségű	120.—	85.—
5.000 „	Finom öltönyszövetek	300.—	175.—
20.000 „	Mosó női szövetek	40.—	25.—

DICK JAKAB ÉS FIA CÉG

világvárosi nagy áruháza

Cluj, állomással szemben

SZERKESZTŐSÉG
HIVATAL ÉS NYOMDA
Cluj, Kolozsvár, L. Pop (Brassay-utca) 10 szám.
Telefon: Szerkesztőség és kiadóhivatal Zs. N. Sz. —
A kéziratok kizárólag szerkesztőségnek adandók. Kéziratok adunk vis.

Cluj-Kolozsvár

Jó Uram
Őn azt kérem honnan sarjadt erősek arra, hogy legalább Őn szeméremre
A palesztin véve nem sarjadt elsősorban zsidó humanusan gond ebből a munkából hogy igen helye amerikába, Uganda gyel zsidókat, rajajakkal s anny sodott” modern síták ezekkel érti és megbocs telessége volt talításukban elf kalap alá vonják pás felszabadulá golkodásu száza is ültetett zsidó képviselőnek, v kötelessége vol a pogromok, elöl menekülő, megzavarja azt dást, amely ug emberré bélyege ségből — nem hasznos volt és útni és karitatív hogy annál jele vételnek éreze kívánták a leg ezért nincs sz Titokban alam de közösséget meggel, mely dulti a kívülre épített gettófal nyugati zsidósá liberalizmus se robjában nem tít ratlan szakállt
Nézzünk elegendő volna Hirsch báró m Association egy — a zsidó kol 1880—1881. é induló „Bilu“ munkának, az volt. Hirsch bá karitatív célok de a „bilu“ c egyetemeket, maláriás mocsar születésének go masabb mint a Hirsch báró m ezért nem tud smid angol ezre épül csudálate palesztinai nem „A zsidó dolat csupán, é A mai zs badulás és a fe az asszimiláció